

Mengšan

Glasilo Občine Mengeš
marec 2023, letnik XXX, številka 3

Vrtčevski otroci obiskali Občino Mengeš
Osrednji intervju – Edo Reven: Kulturna dediščina je zelo pomembna pri razvijanju človekove osebnosti

Lojze Kalinšek: Od akademskega raziskovanja do poetičnega ekspresionizma

Meta Selan: Ponosna sem na slovensko besedo

Uroš Urbanija: Obnova Goršičevih orgel v Mengšu

Isčete dobro avtosolo?

RAZLIKA SE IMENUJE

RETOS

1993

AKTUALNI TERMINI TEČAJEV

TEČAJ CPP kat "BE" (avto prikolica)
21.03.2023 ob 16.00 uri

TEČAJ CPP kat "CE" (tovornjak + prik.)
22.03.2023 ob 16.00 uri

TEČAJ CPP kat "B" (avto)
30.03.2023 ob 16.00 uri

TEČAJ CPP kat "A" (motor)
12.04.2023 ob 16.00 uri

TEČAJ ZA VODITELJA ČOLNA
14.04.2023 ob 17.00 uri

IZPIT ZA TRAKTOR
17.04.2023 ob 16.00 uri

TEČAJ CPP kat "C" (tovornjak)
24.04.2023 ob 16.00 uri

TEČAJ PRVA POMOČ
zbiramo prijave

TEČAJ VARNE VOŽNJE (izbris točk)
zbiramo prijave

TEČAJ VARNE VOŽNJE (mladi vozniki)
zbiramo prijave

TEČAJ za viličar, TGM, Varstvo pri delu
zbiramo prijave

040-758-000
Jasna

*Vsaka mama je prava mama,
dana za srečo in na veselje.
Prava. In ena sama.
Za vse življenje.*

(Tone Pavček)

*Vsem mamam želim vse lepo ob materinskem
dnevu – 25. marcu.*

*Občankam in občanom voščim vesele
velikonočne praznike.*

Župan Bogo ROPOTAR

TURISTIČNO DRUŠTVO MENGEŠ

SLOVENSKA CESTA 30, 1234 MENGEŠ * TEL: +386 723-76-63 * GSM: 031 775-948 * www.td-menges.si * e-mail: info@td-menges.si

VABILO

Turistično društvo Mengeš vas vabi na
REDNI LETNI OBČNI ZBOR,
ki bo v petek, 17. marca, ob 18. uri
v prostorih godbenega doma Mengeš, Zavrti 2.

Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se nam pridružijo.
Možno bo tudi plačilo članarine in
vpis novih članov in članic v društvo.

**Veselimo se srečanja z vami in
vaših pobud za sodelovanje.**

Turistično društvo Mengeš

AIA – Mladinski center Mengeš

KAJ SE DOGAJA?

Od 18. marca 2023 dalje

Prijave na dogodke in dejavnosti ter več info na: fb page aiamladinc,
e-mailu: drustvo.aia@gmail.com, spletni strani: <https://aia-mcmenges.si/>, T: 070-732-070

HIBRIDNA PREDAVANJA IN DELAVNICE (brezplačno)
preko aplikacije ZOOM in v mladinskem centru (predhodne prijave)

- *predavanje **ODKRIJ, ZAČNI IN RAZVIJ SVOJE POSLANSTVO** ..., v sredo, 22. 3., ob 17.00, Andrej P.
- *predavanje **ARGENTINA IN ČILE**, v petek, 7. 4., ob 17.30, Zoran F.
- *predavanje **POT DO IZJEMNIH REZULTATOV V ŠPORTU, ŠOLI** ..., v petek, 21. 4., ob 17.00, Andrej P.

DRUGI DOGODKI IN ANIMACIJE

- ***ZELENE SPREMEMBE** – delavnica predelave oblačil in pogovor o škodljivosti hitre mode, v soboto, 18. 3., od 15.00 do 19.30, Tea Vuga
- *humanitarna **LUTKOVA PREDSTAVA »TRUJE PRAŠIČKI«**, v sredo, 12. 4., soorg. Knjižnica Mengeš
- ***ROJSTNODNEVNE ZABAVE ZA OTROKE IN NJIHOVE PRIJATELJE**, v soboto in nedeljo, od 10.00 do 13.00 ali od 13.30 do 16.30, po dogovoru, izkušeni animatorji poskrbijo za prijetno in igrovo vzdušje

PLES IN VADBA

- ***HIP HOP: mini 2** ob ponedeljkih, od 18.00 do 19.00, in četrtek od 17.00 do 18.00; **malčki** ob sredah, od 16.15 do 17.00; **mini** v ponedeljek in sredo, od 17.00 do 18.00; **mlajši pionirji** v torek, od 17.00 do 18.00, v sredo, od 18.00 do 19.00; **starejši pionirji** v torek in četrtek, od 18.00 do 19.00; **mladinci** v torek in četrtek, od 19.00 do 20.00; **hip hop mamic** v ponedeljek, od 19.00 do 20.00, Sanja T.
- ***NIRVANA**: ob sredah, od 20.00 do 21.00, Maja S.
- ***PILATES**: ob sredah, od 19.00 do 20.00, Sanja T.
- ***JOGA**: ob petkih, od 20.00 do 21.00, Maja M.

UČENJE IN SVETOVANJE

- ***BREZPLAČNA UČNA POMOČ**: po dogovoru, na daljavo ali v MC, od 10. leta dalje, za dijake in študente

 Rok Posavec s.p.
GSM: 031 470 724
montazaposavec@gmail.com

 montažaposapec
Iskani inženirji

- svetovanje, izmera in montaža notranjih vrat
- prodaja in montaža vseh vrst kljuk za vrata (enodelnih, deljenih, varnostnih)
- Dodaten **6 % popust** na nakup + montažo notranjih vrat in podbojev

Akcija - ob naročilu več kot 7 vrat,
vam vsako 4. kljuko podarimo!

lipbled.
Pesem gozda v vašem domu!

KAZALO

Uvodnik	3
Občina	4
Osrednji intervju	10
Kako govorimo – kako pišemo	15
Intervju: Lojze Kalinšek	16
Intervju: Meta Selan	18
Mengeški utrip	20
Loka pri Mengšu	26
Dobeno	28
Topole	31
Zanimivo	32
Kultura	35
Šport	38
Nekrolog	41
Politika	42
Zahvala	42
Nagradna križanka	43

SODELUJTE V MENGŠANU

Priporočila za nenaročene prispevke o dogajanju v občini Mengeš: članki morajo biti opremljeni s polnim imenom in priimkom, naslovom avtorja in dopisano telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost. Uredništvo si v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi zmožnostmi pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, spreminjanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov. Nenaročeni prispevki se ne honorirajo. Treba jih je oddati v formatih .doc brez oblikovanja, vnesenih fotografij in grafik. Digitalne fotografije (vsaj ena je obvezna k vsakemu članku) pošiljajte kot samostojne datoteke v formatu .jpg, in velikosti vsaj 1 Mb. V besedilu dopišite stavek o vsebini fotografije in navedite avtorja. Dolžina prispevkov je lahko največ 1.500 znakov s presledki, v vsakem primeru pa je priporočljiv dogovor z urednikom. Zadnji rok oddaje za naslednjo številko je zadnji dan v mesecu. Prispevek, oddan po tem roku, ne bo objavljen v tekoči številki. Hvala za vaš trud!

Prispevke in oglase oddajte najkasneje do 31. marca 2023.

MENGŠAN

JAVNO GLASILO OBČINE MENGEŠ

Izdajatelj: Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, www.menges.si.

Odgovorna urednica: Urška Vahtar, 031 880 824, e-pošta: mengsan@menges.si • Uredniški odbor: Branko Lipar, Franciška Hunjet, Milica Tomšič •

Uredniški svet: Rok Burja, Aleš Janežič, Franc Hribar, Robert Ručigaj, Sandi Jaklič, Milan Kralj • Lektoriranje: Karin Geršak, Oranžna nit, Jaka Gelter s. p. • Grafični prelom: Handi Behrič, Artline d. o. o. • Tisk: Schwarz d. o. o. • Distribucija: Pošta Slovenije d. o. o. • Oglasi in zahvale: Občina Mengeš, telefon: 01 7247 106, e-pošta: irena.kosec@menges.si • Naklada 3.300 izvodov • Revija izide enajstkrat na leto, je brezplačna in jo dobijo praviloma vsak drugi petek v mesecu vsa gospodinjstva v občini Mengeš. Vpisana je v razvid medijev MK pod zaporedno številko 357 • Spletna izdaja Mengšana ISSN 2536-3999 • Fotografija na naslovnici, zadnji strani: Urška Vahtar. Naslednja številka Mengšana izide 21. aprila 2023.

Vezemo vezi

UVODNIK

Marec – prvi pomladni mesec, ko ptice prepevajo budnice in pokukajo prvi zvončki na dan, ni samo proslavitev odhoda zime.

Ker se v marcu praznujeta kar dva praznika – dan žena in materinski dan, bi ga lahko označili kar za mesec žensk in naše zgodovine. Zgodovina, tradicija, šege in navade, ki si jih ženske iz roda v rod podajamo, pa so ravno v osrčju našega načela in vodila. Po koroni in vsem, kar je posledično prinesla, smo ugotovile, da ni pomemben samo posameznik, temveč pogovor, druženje, izmenjava idej, znanja oziroma z eno besedo (skupnost in njena kultura.

Rokodelstvo v današnji potrošniški družbi žal usiha. Me kot neke kustosinje tradicije ročnih izdelkov želimo znanje žensk, ki je stoletja krasilo, urejalo in vodilo slovenske domove, ohranяти in prenašati na naslednje rodove.

Naše društvo ima korenine in še vedno raste v Mengšu, saj verjamemo, da nas, odkar smo se prvič zbrale tu, spremlja sreča.

Pričelo se je namreč leta 2011, ko so se nam vsem zainteresiranim prijazno in na široko odprla vrata župnišča v Mengšu, s popolno podporo župnika Koširja. 12 ženic iz Mengša, Loke in krajev okolice je takrat z nitko v rokah začelo vesti začetke našega društva, ki je od takrat skoraj podvojilo število svojih članic in kot veleval star pregovor "Dober glas, seže v deveto vas" bilo povabljen na številne razstave po vsej Sloveniji.

Ker je Mengeš jedro, v katerem se je vse začelo, smo tudi sprejele odločitev in se poimenovala po njegovi maskoti menceškemu Backu in si tako nadele ime Backove vezilje.

Ko se zberemo enkrat tedensko in vezemo, kvačkamo, štrikamo in izdelujemo izdelke, kot so rože in čestitke iz različnih materialov, seveda še vedno v prelepah prostorih menceškega župnišča, se obrodijo čudoviti sadovi, ne samo v fizični obliki izdelkov, temveč tudi v medsebojnih odnosih in komunikaciji. Ravno tega v zadnjih časih primanjkuje, pristnih, sočutnih, optimističnih odnosov, zato poudarjamo, da je druženje eno od vodilnih načel naših srečanj, kar pa gre odlično z roko v roki z drugim načelom, ki pa je ohranjanje kulture in dediščine slovenskega naroda.

V slogu svojih vrednot svoje delo in izdelke tudi redno razstavljamo. Enkrat letno organiziramo razstavo Backovih vezilj v svojem "štabu" in seveda na Mengeškem sejmu, tekom leta pa po drugih krajih po Sloveniji, kamor smo povabljen, kot na primer Bled, Železniki, Ljubljana.

Naša druženja, ki so sicer v jesensko-zimskem času, zaključimo z enodnevnim izletom v neznane kraje naše prelepe domovine, kar pomeni, da velikokrat tudi odložimo iglo in sukanec in se posvetimo druga drugi.

Medse vabimo vse starostne skupine, lahko pa nas najdete v župnišču Mengeš vsak četrtek. Vabilo je namenjeno vsem zagretim veziljam in vas pričakujemo, prav tako kot so nas, z odprtimi vrati in širokim nasmehom.

V mesecu marcu bralcem polagam na srce, da četudi se nit vezenja strga, se z dovolj potrpežljivosti in truda naredi nov voz, še en in še en in lahko nastane čudovit vzorec prijateljstva, ki za vedno krasi srce in spomin.

Vida Burnik, mentorica Backovih vezilj

Mengšanka Albina Blejc praznovala 90 let

Februar pa ni bil le pustno obarvan, temveč so v občini potekala tudi drugačna slavlja. Med drugim je slavila gospa Albina Blejc, ki je v preteklem mesecu praznovala častitljivih 90 let. Da je bilo njeno slavlje še toliko bolj posebno, ji je v roke segel in ji osebno izrekel vse najboljše tudi mengeški župan Bogo Ropotar, ki je gospo obiskal na domu in jo presenetil s čudovitim darilom.

Obisk je bil silno prijeten, sogovornika sta sproščeno klepetala o mnogih stvareh, uživala v pristnem okusu doma pripravljene kave ter tako še dodatno obeležila pomemben mejnik v življenju gospe Albine, ki je v svojih devetdesetih letih življenja izkusila, doživela in preživela marsikaj. Nekaj svojih edinstvenih izkušenj je podelila tudi s svojim tokratnim obiskovalcem. Gospa Albina, še na mnoga leta!

Besedilo: **Barbara Kopač** za Občinsko upravo • Foto: **Arhiv Občinske uprave**

Vrtčevski otroci obiskali Občino Mengeš

V pričujoči številki glasila smo že popisali pustno rajanje, ki se je na pustno soboto odvijalo na ploščadi pred Kulturnim domom Mengeš, nismo pa še omenili prav posebnega pustnega obiska, ki je zaposlenim na Občini Mengeš polepšal pustni terek.

Občino so namreč obiskale vrtčevske pustne šeme, in to kar dve skupini. Najprej so se zaposlenim predstavili otroci iz skupine Navihančki, ki imajo 5 oziroma 6 let, vodita pa jih vzgojiteljici Petra Cerar in Ines Bosančič. Starejšim pustnim maskam so se pridružile tudi mlajše, otroci od 3 do 5 let, ki pa sodijo v skupino Žogice. Slednjo vodita vzgojiteljici Jana Mali in Mojca Jeraj.

Obe skupini pustnih šem je pozdravil in nagovoril tudi župan, ki je hkrati pohvalil razgibana pustna oblačila in edinstvene pustne maske, ki so nedvomno ozaljšali sicer vremen-sko precej turoben terek.

Besedilo: **Barbara Kopač** za Občinsko upravo • Foto: **Arhiv Občinske uprave**

Šest županov obiskalo Centralno čistilno napravo Domžale–Kamnik

Župani šestih občin lastnic, vključno z mengeško, so ob koncu februarja obiskali Centralno čistilno napravo Domžale–Kamnik, kjer jih je sprejela direktorica podjetja dr. Marjetka Levstek. Namen obiska je bil ogled čistilne naprave kot tudi izpostaviti izzive, s katerimi se »naprava« trenutno sooča. Voden ogled je visokim gostom ponudil vpogled v delovanje čistilne naprave z namenom poglobljenega razumevanja predhodno izpostavljenih izzivov. Medtem ko so trije župani, ki svojo funkcijo opravljajo že nekaj časa – kamniški župan Matej Slapar, trzinski župan Peter Ložar in dolgoletni župan občine Cerklje na Gorenjskem Franc Čebulj – že večkrat obiskali čistilno napravo, je bil za preostalo trojico, za novoizvoljene župane – Renato Kosec, županjo občine Domžale, Boga Ropotarja, župana občine Mengeš, in Jurija Kerna, župana občine Komenda – to prvi uradni obisk.

Da bi bili gostje v celoti seznanjeni z vsemi pravili delovanja in vodenja čistilne naprave, jim je direktorica podjetja natančno pojasnila tudi predlog nove Evropske direktive za čiščenje odpadne vode, ki pa bo čistilni napravi na pot postavila še dodatno oviro. Predvideva namreč višjo stopnjo čiščenja po dušiku in fosforju, iz odpadnih voda pa bo treba odstraniti tudi mikroonesnaževala, denimo mikroplastiko in ostanke zdravilnih učinkovin, pozabiti pa ne smemo niti na druge organsko težko razgradljive snovi in mikroorganizme. Nadgradnja CCN čaka tudi pri obdelavi blata iz čistilne naprave s sušenjem, hkrati pa se preusmerja v energetske samooskrbo z električno energijo. Centralna čistilna naprava Domžale–Kamnik po velikosti predstavlja četrti največji sistem za čiščenje odpadne vode v Republiki Sloveniji, ki z učinkovitim čiščenjem odpadnih voda na območju občin Domžale, Kamnik, Mengeš, Komenda, Trzin in Cerklje na Gorenjskem skrbi za kakovost okolja in njegovo varovanje, hkrati pa ohranja tudi vodotok Kamniške Bistrice. Letno lahko prečistijo kar 9,1 milijona kubičnih metrov komunalne, padavinske in industrijske odpadne vode. Nemoteno (ustrezno) delovanje čistilne naprave pa ni ključno zgolj v gospodarskem smislu, temveč odigra pomembno vlogo tudi pri ohranjanju vodotoka Kamniške Bistrice, hkrati pa tako izboljšuje tudi njen ekološki položaj.

Za boljši vpogled v to, kaj omenjena čistilna naprava pomeni za našo okolico, naj omenim, da se vanjo steka komunalna odpadna voda iz kar 30.000 gospodinjstev, priključenih na kanalizacijski sistem, poleg tega CCN prejema še odpadno vodo z območja šestih občin kot tudi greznično goščo in blato iz malih komunalnih čistilnih naprav, poleg tega pa je končna prejemnica tekočih nenevarnih in biološko razgradljivih odpadkov.

V letu 2014 so občine lastnice s podpisom pogodbe podprle nadgradnjo čistilne naprave, ki je bila delno financirana iz evropskih sredstev, na podlagi slednje pa je lahko čistilna naprava Domžale–Kamnik začela s terciarnim čiščenjem in iz odpadne vode, poleg organskih, začela odstranjevati tudi dušikove in

Obeležitev uradnega obiska (od leve proti desni): Peter Ložar, župan občine Trzin, Bogo Ropotar, župan občine Mengeš, Jurij Kern, župan občine Komenda, Renata Kosec, županja občine Domžale, Marjetka Levstek, direktorica JP CCN Domžale–Kamnik, Franc Čebulj, župan občine Cerklje na Gorenjskem, in Matej Slapar, župan občine Kamnik.

fosforne snovi. Na tej točki naj izpostavim, da je CCN med prvimi v tem delu Evrope, ki izvaja tako napreden tehnološki postopek deamonifikacije, s čimer še dodatno optimizira proces čiščenja odpadnih voda. Posledično to vodi v zmanjšanje obratovalnih stroškov, med drugim tudi stroškov električne energije, ki jo CCN proizvaja iz bioplina. V letu 2022 je tako CCN iz lastnih virov pokrila kar 96 % električne energije, ki jo potroši za nemoteno obratovanje.

Besedilo: **Barbara Kopač** za Občinsko upravo (povzeto po JP CCN Domžale–Kamnik) • Foto: **Klemen Razinger**

Ogled čistilne naprave je vodila direktorica Centralne čistilne naprave Domžale–Kamnik dr. Marjetka Levstek.

Ob ogledu čistilne naprave so župani spoznali njeno delovanje na mehanski, aerobni in anaerobni ravni.

Otroško pustovanje 2023

Tudi letos nas pustna sobota ni pustila ravnodušnih. Občina Mengeš je namreč vnovič poskrbela za že tradicionalno otroško pustovanje, ki je na sorazmerno toplo februarso soboto potekalo na ploščadi pred Kulturnim domom Mengeš.

Kot se za tovrstno rajanje spodobi, so se na ploščadi zbrale številne slikovite pustne maske, odločene, da preženejo zimo in medse povabijo toplo pomlad, ki jo te dni pravzaprav že lahko občutimo. Tako mlade kot tudi tiste bolj izkušene pustne šeme so se v velikem številu zbrale na dogodku, ki ga je pripravila Pustna sekcija Striček Vir. Organizatorji so se priprav lotili že pred 9. uro dopoldne, da smo lahko točno ob 9. uri začeli s klicanjem pomladi.

V veselem pričakovanju prišlekov so se otroci navdušeno ozirali levo in desno, v upanju, da čim prej uzrejo prvega gosta tokratnega pustovanja. In niso bili razočarani, saj je na oder na ploščadi kmalu stopila ena in edina Pika Nogavička, ki je odigrala čudovito, barvito in predvsem nabrito otroško predstavo 'Pika Nogavička v akciji'. Otroci so se čudili, kako ji vendar uspeva tako popolno vreči in tudi ujeti palačinko, ne da bi ji ena sama zdrsnila na tla. Z navdušenimi vzkliki so pisano junakinjo pustni navdušenci vseskozi spodbujali in tako posledično še doprinesli k pustnemu vzdušju.

Da bi si za naslednje obiskovalce povrnila moči in pridobile na energiji, so se vse maskare po Pikinem odhodu posladkale z okusnimi domačimi flancati, ki so prav tako ključen del tra-

dicionalnega mengeškega pustovanja. Tako so se polne sveže energije razveselile prav posebnih gostov, kurentov iz Ormoža, ki so letos v mengeški okraj pripeljali še več podmladka, ki že samozavestno stopa po stopinjah svojih starejših vzornikov. Najmlajši so z zanimanjem in sprva zadržanim navdušenjem opazovali, kako se kurenti različnih velikosti pozibavajo v ritmičnih razgibane pustne glasbe, kaj kmalu pa se že popolnoma sproščeni tudi sami pridružili rajanju.

To pa ne bi bilo popolno, ko bi ne potekalo tudi fotografiranje pustih mask in ovekovečanje nepozabnih našemljenih trenutkov, ki bodo vsem udeležencem pustovanja še dolgo ostali v spominu.

Rajanju pa še ni bilo konca, temveč se je celo stopnjevalo. Sledila je namreč krasna animacija, ki je razvedrila tudi tiste najbolj zadržane ali čemerne, v samo pustovanje pa vnesla še nekaj edinstveno razigranega pridiha.

Glede na visoke temperature zadnjih nekaj dni so se pustne maske letos izjemno dobro odrezale in v pičlih nekaj urah odgnale vsakršno zimsko sled, saj v tem tednu že lahko uživamo v spomladansko obarvani naravi.

Besedilo in foto: **Barbara Kopač za Občinsko upravo**

VABILO NA VSEBINSKE DELAVNICE LAS Za mesto in vas

Na začetku novega programskega obdobja je potrebno pripraviti krovni dokument – **Strategijo lokalnega razvoja**, ki bo opredelil potrebe območja in načrtal prednostne naloge. Lokalne akcijske skupine Za mesto in vas (LAS ZMV). Da bo Strategija prikaz potreb lokalnega okolja potrebujemo vašo pomoč. Zato vas vabimo na:

DELAVNICO ZA PRIPRAVO STRATEGIJE LOKALNEGA RAZVOJA

ZA PROGRAMSKO OBDOBJE 2021 - 2027,

ki bo potekala v četrtek 23. 3. 2023 ob 17:00 uri,
v prostorih AIA Mladinskega centra Mengeš, Slovenska cesta 28, 1234 Mengeš.

Na delavnici boste lahko predstavili svoje želje, zamisli, poslovne ideje, ki bi po vašem mnenju lahko prispevale h kakovostnejšemu življenju na podeželju.

Predviden dnevni red delavnice:

1. LAS ZMV v naslednjem programskem obdobju
2. Predstavitev prioritete in diskusija
3. Razno

Zaradi lažje organizacije vas prosimo, da udeležbo na delavnici potrdite na: las-zmv@rralur.si.

V pričakovanju vaše udeležbe vas lepo pozdravljam!

Nataša Zupančič l.r.
Vodja projektov na RRA LUR

Datum objave: 17. 03. 2023

Številka: 69-3/2023

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE LETNEGA PROGRAMA ŠPORTA V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2023

Rok za oddajo vlog je sreda, 12. april 2023.

Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Bogo Ropotar, l. r.
Župan Občine Mengeš

RAZPORED ODVOZA NEVARNIH ODPADKOV V OBČINI MENGEŠ (POMLAD 2023)

DATUM	URA	ASELJE	LOKACIJA
23. 3. 2023	14.30–20.00	Mengeš	Za Kulturnim domom na Slovenski cesti 30

KAKO RAVNATI Z NEVARNIMI ODPADKI?

- ★ Nevarne odpadke hranite v originalni embalaži, ki naj bo dobro zaprta, da med prevozom na zbirno mesto ne pride do razlitja vsebine.
- ★ Tekoči odpadki naj bodo v zaprti posodi.
- ★ Ostri odpadki morajo biti v zaprti posodi iz stekla ali trde plastike.
- ★ Pomembno je, da se odpadki med seboj ne mešajo, saj to lahko povzroči nepredvideno reakcijo med različnimi snovmi.
- ★ Odpadke naj prinesejo polnoletne osebe, ki bodo pri rokovanju z njimi upoštevale varstveno tehnična navodila, ki ste jih dobili z nakupom izdelka, iz katerega je odpadki nastal.
- ★ Dokler nevarnih odpadkov ne oddate v akciji zbiranja, jih hranite na suhem, varnem in otrokom nedosegljivem mestu.

KAJ SPADA MED NEVARNE ODPADKE?

Akumulatorji, baterije, zdravila, pesticidi, barve, laki, topila, razredčila, lepila, kozmetika, čistila, neonske cevi, odpadno jedilno in motorno olje, pločevinke s potisnim plinom, embalaža, onesnažena z nevarnimi snovmi ...

Pomembno! Nevarni odpadki lahko zaradi svoje sestave ob nepravilnem odlaganju onesnažijo okolje, podtalnico ali druge dragocene vodne vire. Zato nevarnih odpadkov NE SMEMO odlagati v navadne zabojnike za odpadke ali v naravo, prav tako pa jih ne smemo zlivati v kanalizacijo.

Ste vedeli? Nevarne in kosovne odpadke lahko kadar koli v letu brez doplačila oddate v Centru za ravnanje z odpadki Dob.

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o.
Savska 34, 1230 Domžale | 01/729-54-30
info@jkip-prodnik.si | www.jkip-prodnik.si

PRODNIK
Javno komunalno podjetje

POMEMBNO! Izdelki, ki vsebujejo nevarne snovi, so označeni s posebnimi simboli, kot so:

Eksplozivno

Jedko

Okolju nevarno

Vnetljivo

Zdravju škodljivo

Strupeno

Slavnostna akademija in kulturni program na predvečer kulturnega praznika

Na predvečer kulturnega praznika, 7. februarja 2023, je bila po kar dveh letih premora zaradi pandemije ponovno organizirana osrednja občinska kulturna prireditev – slavnostna akademija s kulturnim programom.

Letošnjo prireditev smo na oder pospremili z naslovom »Prepletanja po Prekmurju«, saj smo se tokrat, prek različnih kulturnih izvajalcev, kulturno povezali z našo najbolj vzhodno pokrajino. Prireditev je organizirala Zveza kulturnih društev Občine Mengeš (ZKDOM) ob podpori Občine Mengeš.

Sedaj je gledalce na prizorišče že kar tradicionalno pospremila vrsta belih lučk, ki so gorele na poti do vhoda Kulturnega doma Mengeš, kjer je prihajajoče pozdravila Mengeška godba.

Slavnostna akademija, ki jo je povezovala Ajda Potočnik, se je začela s fanfarami Mengeške godbe, nadaljevala pa s slovensko himno v izvedbi Flavteta Mengeške godbe pod taktirko Žana Avblja.

Edvard Reven, zlato priznanje za umetniško vodstvo, koreografranje, vodenje Kulturnega društva Svoboda in Folklorne sekcije ter članstvo v vodstvu Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije (mednarodne organizacije CIOFF v UNESCO)

Lojze Kalinšek, srebrno priznanje za ustvarjanje in strokovno mentorstvo mnogim likovnikom v Likovnem društvu Mengeš

Meta Selan, srebrno priznanje za organizacijo in idejno zasnovo različnih kulturnih in drugih lokalnih prireditev v Turističnem društvu Dobeno

štvu Dobeno, Lojze Kalinšek je prejel srebrno priznanje za delo na področju likovne umetnosti, zlato priznanje pa je prejel Edvard Reven za več kot 25-letno delo na področju folklorne dejavnosti. V imenu nagrajencev se je dobitnik zlatega priznanja Edvard Reven zahvalil zvezi za priznanje in poudaril pomen ljubiteljske kulture v lokalni skupnosti ter njene zasluge za uveljavitev slovenskega naroda in jezika v mednarodnem okolju.

Sledila je pot v Prekmurje oziroma širše v Pomurje, kamor so nas popeljali ustvarjalci domačih kulturnih društev: Mladinska folklorna skupina Mengeš s Plesi iz Razkrižja, recitatorja

Urša Kapš in Aljoša Rode, Flavtet Mengeške godbe, ki je posebej za to priložnost pripravil in navdušil s priredbo pesmi Z Goriškega v Piran, ter glasbena skupina Kontrabant, katere vodja Bela Zsomi Kralj je bil rojen v Prekmurju. Izvirno prekmursko pesem, glasbo in besedo pa so v Mengeš prinesli člani Kulturnega turističnega društva Moščanci, ki so občinstvo navdušili s svojo preprostostjo, energijo in pristno domačo izvedbo. Nastopajoči so program sklenili s pesmijo Zelena dežela, ki je na najprimernejši način povezala vse izvajalce na odru.

Besedilo: **Boštjan Svete** • Foto: **Matic Menegalija**

Glasbena skupina Kontrabant

Vokalna skupina Irmice, Kulturno turistično društvo Moščanci

Flavtet MG

VABILO NA OTROŠKO LIKOVNO DELAVNICO OBARVAJ SVOJ DAN

Likovno društvo Mengeš organizira
brezplačno otroško likovno delavnico.

Vsebina:

- RISANJE IN BARVANJE NA STEKLO
- RISANJE IN BARVANJE S KONTURNIMI BARVAMI NA PLATNO

KDAJ? V četrtek, 6.4.2023, od 17. do 19.30.

KJE? V prostorih Likovnega društva Mengeš
Slovenska cesta 32 v Mengšu.

KDO? Otroci od 7 do 15 let.

Za material in potrebščine bo poskrbljeno.

VLJUDNO VABLJENI

Prijave in dodatne informacije na:
041 941 335 (Emanuela) ali 040 756 919 (Estela).

Drage mame, očetje, dragi starši!

V ponedeljek, 20. marca 2023, ob 19. uri, bo v Župnijskem domu Mengeš
pogovor z zakoncema Melito in Gregorjem Čušin.

Danes je družina v krizi in starši velikokrat iščemo rešitve in spodbude, kako
premagovati vsakdanje izzive.

Mogoče kakšno idejo dobimo v pričevanju zakoncev Čušin.

Lepo vabljeni!

UKROČENA TRMOGLAVKA

ŽIVLJENJE OB PŠATI OD IZVIRA DO IZLIVA

Gostje: Mag. Ivan Sivec, Dušica Kunaver, Simon Prosen

KDAJ:

Sreda, 22. 3. 2023
ob 19:00 do 20:30

KJE:

Župnijski domu Svetega Mihaela,
Trdinov trg 9, Mengeš

Dokumentarni etnografski film o življenju ob
Pšati od izvira do izliva, izdelan prostovoljno z
ljubeznijo do ohranjanja in ozaveščanja naravne
ter kulturne dediščine naše Slovenije. Pripravili
udeleženci študijskega krožka ETNO - FLETNO
pod mentorstvom Branke Urbanija.
Po predvajanju filma sledi pogovorni del z
nastopajočimi gosti.

Branke Urbanija

Foto-kino-video klub Mavrica Radomlje

Video sekcija Mengeš

vabi na:

FILMSKI VEČER,

ki bo 10. aprila 2023, ob 20. uri,
v Župnijskem domu Mengeš.

Spored filmov:

V objektivu, Prvomajski kres,
Pogovor s pesmijo, Strašilo,
Vrabci obirajo jabolka, Srečno srce,
Dirka, Virski karneval, Radolca,
Prijatelja za vedno.

Vabljeni!

SERVIS LCD TV APARATOV

SHARP
KENWOOD
TELEFUNKEN
● BLAUPUNKT
FINLUX JVC
TOSHIBA
HITACHI

AVS AUDIO
VIDEO
SERVIS

SERVISNI PARTNER ZA SLOVENIJO

Telefon: 01 729 13 03

Telefon: 01 729 13 04

E-pošta: avs.menges@siol.net

Internet: www.sharp-servis.si

Hribarjeva ulica 38, 1234 MENGEŠ

Delovni čas: od 9.-12. in od 15.-18. ure

Čestitamo vsem materam

ob njihovem dnevu.

*Občankam in občanom voščimo vesele
in blagoslovljene velikonočne praznike.*

BOGO ROPOTAR
Lista povezovanja

Edo Reven

**Kulturna dediščina
je zelo pomembna pri razvijanju
človekove osebnosti**

Dobitnik zlatega priznanja ZKD Občine Mengeš

FS Mengeš v novih menceških nošah

Prejemnik zlatega priznanja Zveze kulturnih društev Občine Mengeš je Edvard Reven, dolgoletni kulturni delavec. Njegova ljubezen je bila in ostaja folklorna dejavnost. Skoraj štiri desetletja je član Folklorne skupine (FS) Mengeš, sedaj že 22 let njen umetniški vodja skupaj z Zoranom Jagodičem; 7 let je opravljal funkcijo predsednika KD Svoboda. Edo Reven, kot ga kličejo prijatelji in znanci, skupaj s FS Mengeš predstavlja našo državo in kraj Mengeš širom sveta. Raziskal je zgodovino menceške folklorne in njegova širina poznavanja sega od zgodovinskih orisov do področij odkrivanja folklornih zakladov Mengša, v Sloveniji in izven naših meja. Izpod njegovih rok o menceški folklori nastaja tudi knjiga. O folklornem plesu še pove, da je poleg učenja partnerske dinamike, prilagajanja, tolerance, discipline tudi rekreacija, ki nam nudi veliko veselja in mreženje. Edo Revna pa ne določa samo folklorna dejavnost. Je domoljub, družinski človek, gospodarstvenik, ljubitelj narave in športa.

tih plesanja zaželel novih in večjih izzivov in se pridružil folklorni skupini AFS France Marolt in tam plesal skorajda 10 let, ko sem se z znanjem, ki sem ga pridobil pri profesorju Mirku Ramovšu, ponovno aktiviral pri folklorni skupini v Mengšu in jo začel voditi kot mentor in tudi kot predsednik. V program skupine sem vnesel nekaj koreografij od Mirka Ramovša in tudi nekaj svojih avtorskih iz Mengša in okolice, ki so bile uspešno predstavljene tudi na raznih srečanjih folklornih skupin. Nekako sem bil vsa leta tudi močno vpet v organizacijo mednarodnih turnej folklorne skupine in opravljal funkcijo predsednika KD Svoboda 7 let.

Dolga leta ste bili tudi član IO ZKD Občine Mengeš, kjer ste zastopali interese društva. Kaj bi izpostavili iz tega obdobja?

V prvih letih je bil naš največji dosežek, da nam je uspelo pripraviti pravilnik, ki je bil pravičen za vsa kulturna društva, ki delujejo v Mengšu. Ta pravilnik določa pogoje, merila in kriterije za sofinanciranje in vrednotenje javnih kulturnih programov, prireditve in projektov izvajalcev redne društvene ljubiteljske kulturne dejavnosti v Občini Mengeš. Gre za sistemsko razdelitev proračunskih sredstev, ki jih Občina Mengeš v ta namen zagotavlja v vsakoletnem proračunu. Sicer pa smo se v IO ZKD trudili, da smo nagrajevali in spodbujali vsa društva, ki so bila najbolj dejavna in so pomagala bogatiti kulturno življenje v Mengšu.

Folklorna skupina društva ima več sekcij. Kako vam uspeva biti uspešni na vseh področjih?

Prav gotovo gre tu za plod večletnega dobrega in intenzivnega dela vseh mentorjev in tudi za odgovornost in pripadnost plesalcev. V vsaki skupini pride čas krize, ko članstvo pade, takrat je treba delati še bolj intenzivno in motivirano, da se obdrži članstvo. In pomembno je, da vodje poleg družinskih, službenih in drugih obveznosti še vedno znajo in želijo ustvarjati vedno nove in zanimive odrske postavitve. Da so mladinci ena najboljših skupin v Sloveniji, gre zasluga Boštjanu Svetetu,

Gospod Edo, kako bi se predstavili bralcem Mengšana?

Rojen na podeželju, v prelepi vasi Hlevni Vrh, severno od Rovt in pod južnimi obronki Vrha Svetih Treh Kraljev. Pri mojih treh letih starosti smo se preselili v Mengeš in tu sem preživel skoraj celo življenje. Kot otrok sem bil vključen v veliko dejavnosti, od gasilcev, dramske sekcije, košarke in kasneje tudi folklorne, kar je prav gotovo najbolj zaznamovalo mojo mladost. Poročen z ženo Darjo in sem oče treh sinov, Marka, Jana in Julijana. Po poklicu diplomirani ekonomist in elektroinženir. Sedaj že 13. leto delam kot glavni direktor v podjetju Metrel Horjul. Imam se za družinskega človeka, ljubitelja kulturne dediščine, športa, ljubitelja narave, domoljuba in po profesionalni plati za gospodarstvenika.

Na Mengeš vas veže posebna vez, in to je KD Svoboda – folklorna skupina. Kako se je pri vas vse začelo? Kdo vas je navdušil?

Na KD Svoboda in Folklorno skupino Mengeš me vežejo res lepi spomini. Začelo se je pravzaprav tako, kot se začne pri vsaki prostovoljni dejavnosti. Iščeš druženje, zabavo, prijatelje, ljudi s sorodnim razmišljanjem in tako smo se s prijatelji odločili, da se pridružimo folklorni skupini, ker se imajo menda tam "fajn". Tako sem se leta 1985 pridružil Folklorni skupini Mengeš. Ker se je navdušenje nad ljudskim izročilom stopnjevalo, sem si po nekaj le-

Uspešen gospodarstvenik

Utrinek z vaj FS Mengeš

Skica - kočmajka (star. oprijeta ženska jopa)

ki že vrsto let dela z mladimi in otroki, pri starejših pa gre velika zasluga tudi Zoranu Jagodiču, ki pri starejših folkloristih deluje že vrsto let kot plesalec in vodja skupine. Ne nazadnje pa najpomembnejši prispevek nosijo glasbeniki, plesalke in plesalci, ki pri folklori delujejo tudi že več kot 30 let. Ključno se mi zdi tudi to, da imamo v vseh teh letih veliko pomoč pri glasbenikih, predvsem Klemen Stopar je tisti, ki nas redno spremlja na vajah in z raznimi glasbenimi priredbami še dviguje kakovostno raven naših folkloristov skupin.

Potrditev, da že vrsto let delamo dobro, je tudi to, da smo v letu 2022 v finale državnega folklornega festivala prišli z obema skupinama, tako mladinsko kot odraslo.

Poleg Mengeške godbe ste folkloristi ambasadorji kulture na mnogih gostovanjih v tujini. Katero zgodbo gostovanja bi izpostavili in zakaj?

Na vsakem gostovanju v tujini nosimo veliko odgovornost, saj nastopamo v vlogi ambasadorjev Slovenije. Ni ga folklorista, ki ne bi dobil na odru malce kurje polti, ko zastopaš Slovenijo pred večtisočglavo množico ali ko korakaš v sprevodu za slovensko zastavo ob spodbujanju množice domačinov. Težko je izpostaviti samo eno turnejo. Vsaka prinaša neprecenljive spomine, ki jih kot turist ne moreš doživeti. Naj si bo to osebni sprejem pri sultanu Bornea v njegovi palači, ko ti njegove hčere zaplešejo ples samo nam v čast, ali pa dolga nočna druženja s plesalci z vsega sveta, ko se učimo in plešemo do jutra kakšen latinskoameriški ples ene od gostujočih držav.

Ali folkloriste družijo veselje do plesnega izročila ali se družijo bolj zaradi zabave?

Mislim, da gre za skupek različnih stvari. Vsak hodi na vaje zaradi nekega motiva. Upam pa si trditi, da je druženje poglavito in le-to prinese vedno nove člane. Ljubezen do kulturne dediščine pride pozneje, ko o tej zadevi že nekaj veš, potem te začne to vse bolj zanimati. Veliko se družimo tudi po vajah. Pri delu na vajah pa ne smemo odstopati od kombinacije »trdega dela« in nekaj zabave ter spodbujanja nekaterih plesalk in plesalcev k boljši kakovosti. Od plesalcev se pričakujeta tudi samokritičnost in odgovornost. Vse to, poleg uživanja v plesu in dopuščanju, da vsak plesalec v ples da delček sebe in da celota še vedno deluje, se mi zdi za uspešno plesno in odrsko nastopanje in tudi rast posameznikov najpomembnejše. Najlepše je delati s tistimi posamezniki, ki niso hitro zadovoljni in se vedno znova trudijo, da bi bili še boljši.

Ob vsem delu, aktivnostih je pomemben tudi čas za družino. Kako je videti povprečen vsakdan pri vas? Čemu dajete prednost (katerim vrednotam sledite oziroma jih vzgajate)? Gre kdo po vaših stopinjah?

Trudim se čim več časa preživeti z družino. Otroci so že precej samostojni, odrasli in moje prisotnosti ne potrebujejo več v tolikšni

Turneja v Čilu

Letošnje leto bo zelo zahtevno za obe folklorni skupini. Tako finančno, kot organizacijsko. Članska skupina odhaja na dvotedensko turnejo v Kolumbijo, mladinska skupina pa na krajšo turnejo v Indonezijo

meri, kot ko so bili še majhni. Pomembno se mi zdi, da imamo čim večkrat skupne obroke, kosila ali večerje, kjer se lahko veliko pogovarjamo. Sicer vodenje tako velikega podjetja pomeni tudi veliko odgovornost, nekaj več potovanj v tujino, ampak vseeno se trudim, da moj delavnik poteka nekako od osme ure zjutraj do šestnajste ure popoldan. Redko mi uspe, pa vendar vsak dan bolj pogosto.

Vzgoja otrok je velika odgovornost. Želel bi, da so tudi moji otroci narodno zavedni, da bodo spoštovali tradicionalne vrednote in bili ponosni Slovenci. Ponosni na svojo kulturo, jezik in Slovenijo. Saj s tem, ko smo pripadniki državi, smo pripadniki tudi sočloveku. Otroke vzgajam v najvišjem možnem duhu spoštovanja vrednot in skupnosti. In da se razumemo, pravo domoljubje ne uči, da poveličujemo sebe in uničujemo druge, ampak da imamo predvsem radi svoje in spoštujemo druge, če tudi drugi spoštujejo nas. Ni mi blizu liberalna miselnost nekaterih, da zanikajo in prezirajo narodovo identiteto ter poveličujejo vse ostalo, vse tuje, le kar je tradicionalno slovensko ali evropsko ni dobro.

Sicer pa v prostem času pride na vrsto tudi rekreacija, predvsem košarka je moja velika strast, pa sprehodi po okoliških hribih in kakšno kolesarjenje. Velik izziv pa mi ostaja, da kakšnega od otrok navdušim tudi za folkloro.

Poustvarili ste ples iz Mengša in okolice. Raziskali ste življenje Mengšanov od leta 1870 do 1920 in napravili rekonstrukcije oblačil, ki jih folklorniki uporabljajo še danes. Glede na poznavanje dela zgodovine Mengšanov – kakšna vse so bila vaša spoznanja o prebivalcih in kraju Mengeš?

Od nastanka folklorne skupine in vse do leta 2013 je skupina plesala gorenjske plesne v narodnih nošah, kot jim radi rečemo, oziroma kostumih, ki ustrezajo alpskemu stilu noše in so bili dolga leta edina oblačilna kultura folklornih skupin na Gorenjskem. V letu 2012 sem se lotil temeljite raziskave in zbiranja starih fotografij. Slikovni viri so se iskali v Muzeju Mengeš in po domovih. Strokovno sta mi pri tem pomagala Tadeja Pance in dr. Bojan Knific in v letu 2013 so nastali folklorni kostumi, sešila jih je gospa Olga Božnar iz Brezj pri Horjulu, ki dejansko ponazarjajo oblačilno kulturo starih Mengšanov. Gre za pražnja oblačila, ki so jih Mengšani nosili od leta 1870 nekako do leta 1920.

Pri izboru virov smo upoštevali tudi starost skupine, saj smo želeli izpostaviti različnost, kajti ne bi delovalo prepričljivo, če bi tako mlajše kot starejše plesalce oblekli v enaka ali podobna oblačila. Pri izboru blaga smo se držali načela izbora kolikor je le mogoče »pristnih« ali čim bolj prepričljivih materialov. Pri barvah smo šli v koncept umirjenih tonov. Pri ženskah prevladujejo pretežno rjave, črne, zelene in rdečkaste barve. Podobno velja za moška oblačila, ki so bolj temna, v rjavih, temno sivih in črnih barvnih tonih. Sledil je izris skic, ki jih je naredila mlada oblikovalka Tadeja Pance. Skice, ki temeljijo na izbranih fotografijah, pomenijo tudi dokončno definiranje posameznega kostuma, z vsemi podrobnostmi, tehničnimi podatki, dodatki in izbranim materialom. Ker je

bilo pri oblikovanju kostumov za našo folklorno skupino na voljo kar nekaj fotografij iz omenjenega obdobja, je bilo mogoče skice dokaj natančno izrisati.

Posebnost tega projekta, ki smo mu rekli »Obujanje pražnje oblačilne podobe z območja Mengša s konca druge polovice 19. stoletja«, je, da smo ugotovili nekaj unikatnih posebnosti, ki se morda kljub drugačnemu mišljenju ne pojavljajo tako pogosto med kostumskimi podobami drugih folklornih skupin. Ohranjene fotografije namreč izpričujejo pestro paleto zanimivih detajlov in dodatkov. Pri ženskih oblačilih gre za starejši kraj kočemajk in kril, krojenih na pas in trapezne pole. Tudi pri moških gre za sicer že poenoten oblačilni videz, ki ga sestavljajo suknjič, telovnik in hlače, ki pa se sodeč po ohranjenih fotografijah občasno še prepleta s starejšimi oblačilnimi kosi, kot so visoki škornji in podkolenske irhaste hlače. Pri moških pokrivalih je bila izbira dokaj lahka, v glavnem so se zlasti poleti nosili slamniki, saj je slamnikarstvo v Mengšu imelo že tradicijo, vendar so predvsem starejši Mengšani nosili tudi temne klobuke. Klobuk je bil v tem obdobju skoraj obvezen dodatek, ki se je snemal le v javnih prostorih ali pri jedi. Ženske so nosile bele peče, ki so jih kasneje zamenjale pisane naglavne rute.

Oblačila, ki smo jih naredili v svoji folklorni skupini, se po najnovejši terminologiji imenujejo folklorni kostumi. Gre za oblačila, ki so nastala z namenom, da bomo tudi z njimi na nastopih še bolj pristno predstavljali ljudsko plesno izročilo ali običaj domačega kraja v izbranem času, v obdobju konec 19. in začetku 20. stoletja, za katero obstaja največ ohranjenih virov plesov, pesmi in običajev.

Lahko našim bralcem razložite, kaj pravzaprav pomenita folklor in folklorna skupina?

V besedi »folklor« gre za skovanko dveh besed, in sicer »folk« (narod, ljudstvo) in »lore« (znanje, vedenje). Folkloro tako lahko razložimo kot vedo o ljudstvu. Folklorne skupine skrbijo za naše plesno, pevsko in glasbeno izročilo. Folklorno društvo pa je družba v malem; uči se prilagajanja, tolerance in razvijaš čut za odgovornost. Za slovensko plesno izročilo so značilni parni plesi, zato se naučiš še partnerske dinamike. Je pa folklorni ples vsekakor umetnost. Ko ga izvajamo danes, pri tem ohranjamo dediščino ljudskih plesov iz preteklosti. Istočasno smo pri samem ljudskem plesu tudi fizično aktivni, kar pa lahko razumemo tudi kot športno udejstvovanje.

Kakšen je dober vodja folklorne skupine?

Dober vodja mora imeti čim več plesnih in odrskih izkušenj, biti mora tudi dober pedagog in plesalec, saj mora jasno in nazorno pokazati korake. Poznati mora odrske zakonitosti in imeti plesno širino. Pri folklornem plesu namreč ne gre samo za »štancanje« korakov, ampak je treba gledalce prepričati s svojo mimiko, čutenjem in gibanjem, ki je pri nekaterih plesih mehko, pri nekaterih zapeljivo, pri nekaterih plesih pa lahko bahavo ali celo trdo.

Kakšna je prihodnost folklor v Sloveniji?

Sprejem pri sultanu Bornea

Portoriko

Sem optimist, čeprav bi bilo treba v Sloveniji tudi marsikaj popraviti. Kritika gre tako mačehovskemu odnosu države do ljudskega izročila kot tudi nacionalni televiziji, saj skorajda ne prenašajo prireditev z letnih koncertov ali državnih srečanj folklornih skupin. Težava je, da so folklorne vsebine v prevladujočih javnih medijih zelo slabo zastopane. In ravno tam se vzgaja občinstvo. Če nisi prisoten v množičnih medijih, ne moreš prav veliko narediti. Presenetljivo, da govorimo o podhranjeni dejavnosti, ko pa imamo več kot 500 folklornih skupin po vsej Sloveniji. Medtem ko imajo profesionalne folklorne ansamble tako Hrvaška, Srbija kot Makedonija, Madžarska celo dva, in se inštituti pri njih ukvarjajo z antropologijo plesa, mi o tem sploh ne razmišljamo. Takšna profesionalna skupina bi bila namreč valilnica dobrih mentorjev. Zdaj tako v folklornih skupinah učijo preprosto tisti, ki imajo čas in voljo.

Je bil ljudski ples v preteklosti bolj pester in zanimiv kot sedaj? Kdaj se je vse skupaj sploh začelo?

Precej sem raziskoval folklorno dejavnost po drugi svetovni vojni. V 50-ih letih se je v ljudsko izročilo in s tem v delovanje raznih folklornih dogodkov vmešavala tudi politika. V Jugoslaviji ni bilo preveč priporočljivo poudarjati ljudskega izročila posameznih narodov in s tem se je le-to tudi zatiralo. Nekako se je razumelo, kot da gre pri folklori za stare kulturne vrednote in verske simbole in s tem nesocialistične simbole. Preprečevale so se tradicionalne vrednote na vaseh, kjer je bila folklor dejansko vitalna, in začela se je prenašati v mesta in se poustvarjati v novih oblikah. Namesto stare kulturne dediščine so se izumljale nove tradicije, kot so praznovanja revolucionarnih obletnic, obletnice vojnih bitk, dan mladosti in dan žena, hkrati pa so se na primer partijska občinska vodstva sramovala zanje primitivnih ljudskih praznovanj ob godovih vaških ali cerkvenih zavetnikov.

Če gremo še malce bolj v zgodovino, se zametki folklornih skupin začenejo v času čitalnic in taborov, ko so v salonih predstavljali narodne pesmi in ples, domnevno prvič pa so bile folklorne skupine sestavljene leta 1908, ko so skupine iz različnih slovenskih krajev, oblečene v noše, sodelovale v slavnostnem sprevodu ob 60-letnici vladanja avstroogrskega cesarja Franca Jožefa I. na Dunaju.

Kakšno bi bilo vaše sporočilo bralcem?

Poskušajmo izboljšati svoj odnos do kulturne dediščine in potrudimo se v zavedanju, da smo pripadniki naroda, ki ima lastno identiteto. Kulturna dediščina predstavlja nenadomestljivo vrednoto, ki je zelo pomembna pri razvijanju človekove osebnosti. Všeč mi je tudi rek, da smo smisel svojega življenja izpolnili že zgolj s tem, da smo bili vsaj kdaj komu tudi vir veselja ... in to ni težko!

Urška Vahtar • Foto: osebni arhiv Eda Revna, Urška Vahtar

Skupaj z družino na enem izmed potovanj

Debel ali debeli četrtek?

Pravilno je **debeli** četrtek. Tako še: **beli** kruh, **lepi** čevlji, **črtasti** zvezek, **pralni** stroj ... Zakaj ta končni -i, ki ga v gorenjskem govoru ni? Zato, ker gre za vrsto kruha, rastline ... v stalni besedni zvezi in za odgovor na vprašalnico **KATERI?** (določna oblika pridevnika) in ne na vprašalnico **KAKŠEN?** (nedoločna oblika pridevnika): **lepo pečen kruh**,

rdeč balon, **lep fant**, **poln zvezek**, **pralen material**. Ti zadnji pridevniki so kakovostni in se lahko tudi stopnjujejo: **lep/lepši/najlepši fant**, **prazen/bolj prazen/najbolj prazen zvezek**, medtem ko je **lepi** čevlji po svoji vrsti vedno **lepi čevlji**, četudi npr. ovenel, in **črtasti** zvezek vedno **črtasti**, ne pa bolj ali manj črtast.

O pridevniški obliki odloča tudi to, ali lastnost oz. stvar omenjamo prvič in je še neznana ali pa postane znana, določena s predhodnim besedilom: *Odbor je izdal nov računovodski standard MSRP 17. Novi standard bo nadomestil obstoječega.* // *Med tremi možnimi odgovori je le eden pravičen.* Vstavite **pravilni odgovor**. Včasih pa sta pri tem pomembna sobesedje in skladnja: določno obliko ima pridevnik za kazalnimi in svojilnimi zaimki (ta **veseli** dan kulture, njen **polni** nahrbtnik), za zaimkom ves (**ves ljubi** dan), v samostalniški rabi (**dežurni**) in v lastnem imenu (**Rihard Levjesrčni**, **Dedni Vrh**), medtem ko je za zaimkom vsak (**vsak sončen** konec tedna) in v povedkovem določilu (**Otrok je pameten**) nedoločna oblika. Nekateri pridevniki pa imajo samo določno obliko (**naslednji teden**, **morski zrak**, **mengeški cekar**, **levji brlog**) in spet drugi samo nedoločno (**sosedov vrt**, **materin nasvet**, **bežgov cvet**) in ne enih ne drugih ne stopnjujemo (teden ne more biti bolj ali manj **naslednji** in vrt ne bolj ali manj **sosedov**).

Na končni -i v določni obliki moramo biti pozorni **le v 1. sklonu** (ob neživih samostalnikih tudi v 4. sklonu) **pridevnikov moškega spola ednine**, medtem ko je pri ženskem in srednjem spolu razlikovanje le v naglasu oz. intonaciji (ena **zeléna** dolina : ta **zeléna** steklenica). Edino pridevnik količine ima različni obliki v vseh spolih: **majhen majhna majhno** : **mali mala malo** (majhen hlapec po višini, mali hlapec po položaju), **vêlik velíka velíko** : **vélíki vélíka vélíko** (velíka razpoka : Katarina Vélíka).

Še eno pomagalo pri odločitvi o pridevniški obliki. Pogovorno je v rabi nedoločni člen **en/ena/eno** in določni člen **ta/ta/to**: **ena stara ženska** : **ta stara ženska**, **en štorast kolesar** : **ta štorast kolesar** (knjižno **štorast kolesar** : **štorasti kolesar**), **en bogat trgovec** : **ta bogat trgovec** (knjižno **bogat trgovec** : **bogati trgovec**).

Zdaj pa pravilno uporabljajte **knjižni materni jezik**!rno!

Besedilo: **Helena Škrlep**

Zaprtje

Zaprtje je najpogostejša prebavna težava v razvitem svetu. Za zaprtje je značilno odvajanje male količine trdega, suhega blata manj kot trikrat na teden. Poleg tega so prisotni še dodatni simptomi: težavno in boleče izločanje blata, močnejše napenjanje, da se doseže izločanje blata, občutek nepopolne izpraznitve črevesja, napihnjenost in vetrovi ter izguba občutka siljenja na blato. Alarmantni znaki, na katere moramo biti pozorni in zahtevajo obisk zdravnika, so: nenadno zaprtje ali sum na zaporo črevesja, močni krči ali bolečine neznanega izvora, napihnjen trebuh, bruhanje, kri v blatu, katranasto, črno blato (ki ni posledica zaužitja določene hrane ali pripravkov, ki vsebujejo železo), nenadno izgubljanje telesne teže, ponavljajoče izmenjave driske in zaprtja.

Vzroki za zaprtje

Vzroki za pojav zaprtja so različni, predvsem pa so posledica prehranjevalnih navad in življenjskega sloga: neprimerna, hitra prehrana s premalo vlakninami, nezadostno uživanje tekočin, fizična nedejavnost, sedeče delo. Večino dneva se osebe zadržujejo v tujem življenjskem okolju, so na poti ali pa jim narava dela ne omogoča poljubnega obiska toaletnega prostora ter tako zavirajo refleks siljenja na blato. Zaprtje lahko spremlja tudi določene presnovne in nevrološke motnje ter motnje v izločanju žlez, poškodbe hrbtenjače, kapi, psihiatrične bolezni, mehanske zapore črevesja, bolezni zadnjika in danke. Zaprtje se lahko pojavi kot stranski učinek določenih zdravil ali posledica kronične uporabe odvajal. Starostniki imajo pogosto težave z zobovjem, uživajo bolj tekočo hrano, ne zaužijejo dovolj vlaknin, in ker izgubijo občutek za žejo, niso dovolj hidrirani. Skupaj s pomanjkanjem gibanja, dolgotrajnim ležanjem zaradi pridruženih bolezni in upočasnjeno peristaltiko črevesja prihaja do težav z odvajanjem blata.

Kako si lahko pomagamo?

Pri zaprtju si lahko pomagamo sami tako, da povečamo vnos vlaknin (stročnice, polnozrnat žita, različna semena, oreški, sadje in zelenjava), povečamo vnos vode (priporoča se pitje mineralne vode z večjo vsebnostjo magnezija), skrbimo za redno telesno aktivnost, predvsem pa ne zadržujemo izločanja blata in poskrbimo za redni urnik iztrebljanja. Če navedeni ukrepi ne pomagajo, si lahko pomagamo z odvajali, ki pa so varna le, če jih uporabljamo v skladu z navodili in po posvetu z zdravnikom ali farmacevtom.

Za vse nasvete in varno uporabo zdravil se vedno lahko posvetujete s farmacevti v vseh enotah JZ Mestne lekarne.

Besedilo: **Klavdija Grum**, mag. farm.

LEKARNA MENGEŠ ZORANINA 3, 1234 MENGEŠ WWW.MESTNELEKARNE.SI	DELOVNI ČAS PO POUČILNI DO PETKA 7.00-19.00 SOBOTA 7.00-13.00 (011) 777 02 25 LEKARNA.MENGEŠ@MESTNELEKARNE.SI
--	---

LOJZE KALINŠEK

**Od akademskega
raziskovanja do poetičnega
ekspresionizma**

Prejemnik srebrnega priznanja ZKD Mengeš

Le malo je prebivalcev Mengša, ki so imeli v preteklih štiridesetih letih kar koli opraviti z Osnovno šolo Mengeš, ki ne bi poznali gospoda Lojzeta Kalinška. Večina ga je spoznala na šoli. Najprej je opravljal delo učitelja tehničnega pouka, kasneje, ko je g. Mario Petrič odšel v pokoj, pa učitelja likovne vzgoje. Z njim so se slej ko prej srečali vsi šolarji OŠ Mengeš.

Zelo malo teh pa ve, da ima Lojze Kalinšek še več talentov in »zaposlitev«. Rad prime za kitaro, kolesari, izdeluje različne predmete iz lesa, fotografira, oblikuje na grafičnem in tehničnem področju, seveda pa je njegova aktivnost najmočnejša in najbolj opažena na področju likovne umetnosti.

Prav likovna znanja in veščine je v okviru pouka načrtno vna-

šal številnim generacijam otrok in na ta način poskrbel, da so učenci lahko izrazili svojo ustvarjalnost pri različnih zvrsteh likovne umetnosti. Že zgodaj je znal odkriti in navdušiti otroke, nadarjene za področje likovne ustvarjalnosti. Pod njegovim mentorstvom so se kalili, razvijali in rastli na fotografsko-likovnih taborih, pri likovnem krožku in na raznih likovnih delavnicah. Svoje znanje so potrjevali na številnih srečanjih za mlade ustvarjalce, ekstemporih ter domačih in mednarodnih natečajih, kjer so redno osvajali tudi pomembne nagrade.

V okviru svoje pedagoške dejavnosti je na mengeški osnovni šoli trikrat organiziral mednarodni bienalni projekt »Otroški portret«, v katerem so lahko sodelovali vsi otroci sveta s svojimi likovnimi deli, ki se hranijo v posebni zbirki in treh katalogih. Občasno je deloval kot mednarodni selektor pri razpisih in natečajih otroških likovnih del v Sloveniji in tujini (Dubaj, Rabat ...). Bil je tudi soustvarjalec učbenika za likovno vzgojo »Paša za oči« Mohorjeve družbe iz Celovca. Ob službenem delu je skrbel za bogatenje lastnega znanja in razvoja na vseh področjih likovne umetnosti. Redno se je udeleževal vsakovrstnih likovnih kolonij, simpozijev in srečanj doma in v tujini, kjer si je z različnimi ustvarjalci izmenjeval mnenja in izkušnje ter si v različnih naravnih okoljih bogatil ustvarjalno inspiracijo. Ves čas do upokojitve je svojo likovno dejavnost združeval s pedagoškim delom. Razdal se je tudi kot mentor in umetniški vodja lokalnih likovnih društev (Cerklje, Kamnik, Mengeš ...).

na platnih kombiniram aktualne vsebine z antično mitologijo in simboliko. Z dodanimi reliefi, kolažiranimi transferji površin, odtisi okrasnih čipk in drugih predmetov poskušam poudariti to povezavo. Zanima me skrivnost komunikacije med žensko in moškim – spogledovanje, zapeljevanje z njene strani in njegov odziv, ko poskuša prodreti v njen um, da bi osvojil njeno telo in srce. Upodabljanje mitskih in antičnih vsebin pa je hkrati tudi ozadje za predstavitev sodobne vsakdanjosti kakor tudi reakcija na turbulentne čase in nemoč ob opazovanju brezglavega uničevanja okolja, bohotenje vseh vrst kriz, vojne v neposredni bližini (npr. slika »Zaton Evrope«, nastala na lanski naši najstarejši likovni koloniji Izlake–Zagorje, kakor, skoraj preroško, tudi že leta 2018 v Romuniji).«

S svojim delom se Lojze Kalinšek uvršča med pomembne likovne ustvarjalce sodobnega časa. S stalno prisotnostjo na domači in mednarodni likovni sceni, uspešnimi slikarskimi in fotografskimi stvaritvami, začinjenimi z raziskovalnimi izkušnjami, pomembno prispeva k širši likovno-ustvarjalni kulturi tudi v Mengšu, saj je še vedno mentor in umetniški vodja Likovnega društva Mengeš. Za to svojo bogato dejavnost je letos prejel srebrno občinsko priznanje Zveze kulturnih društev Občine Mengeš.

Besedilo: **Milica Tomšič** • Foto: **osebni arhiv Lojzeta Kalinška**

Je član Društva slovenskih likovnih umetnikov kakor tudi mednarodnih združenj, kot so International Association of Art (IAA), European Council of Art in PromArt Haiti. Njegov ustvarjalni opus sestavlja več kot 90 samostojnih in blizu 300 skupinskih razstav svojih likovnih del. Poleg Slovenije je razstavljal še v več kot 20 državah sveta – Avstriji, Hrvaški, Nemčiji, Madžarski, Finski, Egiptu, Indiji, ZDA, Turčiji, Romuniji, Rusiji, Moldaviji, BiH, Dubaju, Andori, Haitiju, Maroku, Gruziji, Poljski, Slovaški, na Kosovu in na Kitajskem; v teh državah se je udeleževal likovnih kolonij in slikarskih simpozijev. Njegova zbirka »Priateljska zmešnjava« obsega preko 350 likovnih del njegovih likovnih kolegov iz 50 držav, nastala pa je z izmenjavo del na likovnih kolonijah, srečanjih in delavnicah. Lojzetova likovna dela bogatijo številne umetniške zbirke, dobil je tudi kar nekaj nagrad.

Med najpomembnejšimi cikli in v njegovem ustvarjalnem opusu so: Adam in Eva, Hélène, Odisej, Ugrabitev Evrope, Medeja, Prometej in drugi antični miti, Nova ikona, Hommage človeštvu in nekateri, vezani na študijska potovanja po svetu. Na vsakem potovanju odkrije nekaj novega, kar mu obogati inspiracijo in popestri njegovo likovno ustvarjanje.

Lojze Kalinšek je svoje delo opisal takole: »Skozi štiri desetletja likovnega razvoja sem šel skozi različne faze, od akademskega raziskovanja do poetičnega ekspresionizma. Veliko vplivov najdem na potovanjih v različnih okoljih po svetu. Kot udeleženec umetniških kolonij in simpozijev skušam med komunikacijo z drugimi umetniki in lokalnimi ljudmi prodreti v bistvo krajev in kultur. Glavni motiv mojega ustvarjanja je figuralna kompozicija, ki se išče med sodobnim in klasičnim pristopom,

Delo z naslovom Zaton Evrope, naslikana na najstarejši likovni koloniji Izlake–Zagorje

Delo z naslovom: Ecce homo MMXXII – nagrajena na lanskoletnem mednarodnem festivalu likovne umetnosti v Kranju

META SELAN

Ponosna sem na slovensko besedo

Prejemnica srebrnega priznanja ZKD Mengeš

Z veseljem in ponosom predstavljam sovaščanko in kolegico – prejemnico srebrnega priznanja Zveze kulturnih društev Mengeš. Meta je seveda mnogo več kot članica TD Dobeno, organizatorka številnih kulturnih prireditev. Je človek, ki te mnogokrat napolni z novo, mlado domišljijo in zagnanostjo. Je človek, ki ga moraš imeti rad.

Kaj ti pomeni srebrno priznanje ob kulturnem prazniku?

Prejeto priznanje mi je v ponos in čast, da je moje delo opazeno. Je nagrada za moje vsakokratne poskuse pripraviti mlajše in mlade po srcu k skupnemu sodelovanju, narediti nekaj več v našem malem kraju, prinesiti košček kulture in lepe slovenske besede v našo prelepo vas, ki je kot ustvarjena naravna kulisa za to, vsem, ki tukaj prebivamo, še posebej tistim, ki morda težko pridejo do doline.

Spomini iz otroštva – grenki ali sladki, vsi so nepozabni.

Moja starša izhajata vsak iz svojega konca Slovenije, a oba iz kmečkih družin. Oče Jože iz Dolenjske, mama Slavka iz Štajer-

ske. V Ljubljano sta oba še zelo mlada prišla za delom. Tukaj sta se spoznala in si kupila starejšo hišo, ki ni bila takoj primerna za bivanje, ker je zahtevala celovito obnovo. Ko sem se jima leta 1964 v hudem zimskem dnevu meseca februarja rodila jaz, sem svoje prve dni preživljala pri očetovih starših na Dolenjskem. Pri mojih štirih letih in pol smo se preselili v hišo v Ljubljani, v Štepanjo vas, in takrat sem dobila še svojo sestro Darjo.

V osnovno šolo sem zelo rada hodila, obiskovala sem jo na Kodelevem. Moja najljubša predmeta sta bila slovenščina in biologija. Rada sem prebirala dela Dragotina Ketteja in Karla Destovnika Kajuha. Bila sem odlična učenka, obiskovala sem pevski in recitatorski krožek, večkrat nastopila na šolskih prireditvah in se začela spoznavati z domačo poezijo in prozo. Kot veliko mojih sošolk sem se vpisala na moščansko gimnazijo, ki je bila najbližja. Želela sem postati novinarka. Doma sem bila deležna zelo trde in stroge vzgoje očeta, zato sem se za tolažbo velikokrat oprijela knjige, predvsem sta mojo pozornost pritegnili poezija Franceta Prešerna in KD Kajuha.

Aktivna si v KUD Trzin, TD Dobeno, morda še kje, pa ne vemo. Povej nam kaj več o tem sodelovanju.

Leta 2012 sem se s partnerjem in sinom preselila na Dobeno in pristopila v Turistično društvo Dobeno. Ko se mi je ponudila priložnost organiziranja 1. kulturnega dogodka na Dobenu – ob Prešernovem dnevu, sem to nalogo sprejela z veseljem, resnostjo in zagnanostjo. Šlo je za prebiranje Prešernove poezije, na improviziranem odru in pod t. i. »Trojanškovo hruško« na Dobenu, a za vsakega od nas udeležencev je bil to pomemben dogodek in začetek kulturnega ustvarjanja v našem kraju.

Leta so se vrstila in vsako leto v okviru društva prirejamo raznovrstne prireditve, od literarnih večerov do tematskih dogodkov in proslav, in tudi v »koronskem« času nismo mirovali, temveč smo tri prireditve prenesli celo na splet, zadnja od njih je bila lanskoletna občinska proslava ob kulturnem dnevu – Prešernovem prazniku.

K sodelovanju in popestitvi dogodkov na Dobenu skušam pogosto pritegniti tudi izvajalce iz sosednjih občin, povezati medobčinsko sodelovanje in prireditev narediti še privlačnejšo. V večini naših nastopov sodelujejo tudi otroci, od najmlajših do tistih »že

Meta in njen partner Tone

Predstavitev 2. in 3. pesniške zbirke F. Hunjet v gradu Jable

velikih«, ki imajo že svoje ideje za sodelovanje. Vsakič znova jih skušam na različne načine navdušiti za sodelovanje, a na žalost je to vsako leto težje, saj so zaradi preštevilnih šolskih in izvenšolskih obveznosti pogosto vse manj pripravljeni sodelovati. Ker tudi še nimamo društvenega prostora za vaje in srečanja, mi to kot ustvarjalki vsebin načrtovano izvedbo še otežuje.

Ja, aktivna sem tudi v KUD Trzin, trenutno pri Mešanem pevskem zboru Ivan Hribar Trzin, začela pa sem pred štirimi leti v ženskem pevskem zboru Trzinke. Sodelujem tudi v plesni in recitatorski skupini društva. Letno imamo skupno do deset nastopov, nekaj v občini Trzin, nekajkrat letno pa gostujemo tudi po drugih občinah. Letos mi je bila prvič zaupana tudi postavitve proslave ob kulturnem prazniku 8. februarju na odru KUD Trzin, v organizaciji Kulturno-umetniškega društva Ivan Hribar, na predvečer praznika. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička, odzivi so bili zelo pozitivni.

Naslednji dan, na sam praznik 8. februar – smo proslavo izvedli tudi v svoji vasi, kot vsako leto, tokrat pod kapelico na Zgornjem Dobenu. Nastope nekaterih nastopajočih na instrumentih smo morali skrajšati – zaradi mraza in občutljivosti instrumentov. Kljub temu smo dogodek lepo speljali do konca.

Vem, da zelo ceniš bogato slovensko besedo in prelepo slovensko pesem. Vem tudi, da zelo ceniš našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Ali tudi ti pišeš ali si kdaj napisala kakšno pesem ali morda prozo?

Res je, ponosna sem na slovensko besedo, zelo rada prepevam slovenske pesmi. To mi je tudi eden najljubših spominov mojega otroštva, ko me je oče kot 4- ali 5-letno deklico večkrat vzel s sabo k dolenjskim sosedom, ko je šel konec tedna iz Ljubljane na obisk k staršem, in smo prepevali slovenske narodne pesmi, pogosto tudi pesmi ansamblov bratov Slak in Avsenik. Še vedno poznam večino teh besedil.

Tudi sama rada napišem kak verz, čeprav gre večinoma za verze ob kakšnem jubileju prijateljice ali znanca. Sem še zelo delovno aktivna in mi pogosto zmanjka časa za pisanje poezije. Najbolj sem vesela poletnih mesecev in oddiha, ko lahko preberem kakšno dobro knjigo. Že dolgo časa pa se ukvarjam z mislijo, da bi napisala svojo knjigo, roman. V glavi že imam dogodke, zgodbo, akterje, kraje, samo še povezati jih moram v celoto. Razmišljam, da bi bila to lahko ena mojih prvih »sproščujočih« zadolžitev, ko pridem do upokojitve.

Ali meniš, da okolje spremlja in dovolj ceni tvoj trud?

Ne razmišljam o tem, da bi moral kdo ceniti moj trud. Vedno mislim na to, kaj bi bilo lahko zanimivo, sproščujoče, poučno, privlačno za tistega, ki mu je npr. predstava namenjena. Nikoli se

ne trudim zato, da bi žela pohvale, temveč zato, ker to tako rada počnem, ker me tovrstno ustvarjanje sprošča, me nekako »vrže noter«, ideje se mi porajajo, kadar koli, kjer koli, omejujeta me le prostor in čas, pa tudi finance, saj je prepogosto vse povezano tudi s tem. Danes jih ni veliko, ki bi bili pripravljeni priti nastopit volontersko. Skorajda vsak pričakuje poplačilo svojega znanja, ideje, vloška.

Veliko ur razmišljanja, organiziranja, koordiniranja, vaj, truda vseh nastopajočih je potrebno za izvedbo nekega dogodka – saj to je vedno skupinsko delo – normalno je, da pričakuješ, da bodo ljudje pokazali zanimanje in nastopajočim namenili svoj čas in si včasih nad udeležbo tudi razočaran. A greš naprej, zaradi ljubezni do slovenske besede in ljubezni do ustvarjanja nečesa novega.

Kaj si želiš v svojem življenju?

Samo zase nimam veliko želja. Morda le to, da bi lahko še potovala, ko bo več časa za to, in morda preživela kakšen mesec v toplih krajih, takrat, ko je pri nas zima. Za svoja otroke, na katera sem neizmerno ponosna, si želim, da bi bila srečna in bi jima uspelo uresničiti svoje cilje. Za naš kraj si želim, da bi postali medgeneracijsko bolj povezani in znali bolje prisluhniti drug drugemu. Pa da bi kmalu dobili pokrit prostor, kjer bi se lahko sestajali, soustvarjali in izmenjevali svoje ideje. Za nas Slovence si želim, da bi bili bolj ponosni na svoj jezik in svojo kulturo, da bi s svojim zgledom to prenašali na mlajše generacije.

Frančiška Hunjet • Foto: osebni arhiv Mete Selan

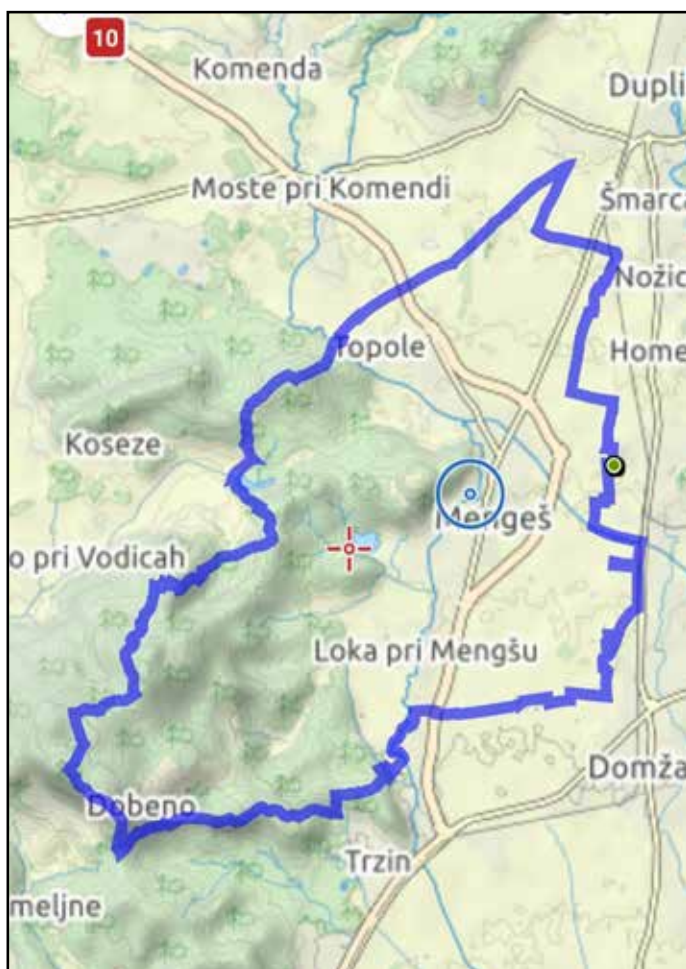
Prosti čas

Navdihujoča pot po meji občine Mengeš

Ideja za pohod po meji občine Mengeš je nastala v času korone.

Oktobra 2020 je bila naša prijateljica Veronika udeležena v prometni nesreči, v kateri je žal izgubila nogo. V času, ko je bila v bolnici, smo se odločili, da bomo zanjo držali pesti tako, da se odpravimo na »romanje« do Brezij. Ampak načrte so nam prekrižali koronski odloki – takrat je v veljavo stopila prepoved prehajanja med občinami in hkrati prepoved zbiranja in gibanja na javnih površinah (kar pa ni veljajo za člane skupnih gospodinjstev). Načrtov za pohod kljub temu nismo opustili, samo prilagodili smo se. Pet članov »skoraj« skupnih gospodinjstev se nas je na velikonočni ponedeljek, 5. 4. 2021, odpravilo na 1. tradicionalni pohod po meji občine Mengeš. In ker smo bili tako navdušeni nad potjo, smo naslednje leto organizirali že 2. tradicionalni pohod, ponovno na velikonočni ponedeljek, 18. 4. 2022. Takrat smo povabili še nekaj prijateljev in nabralo se nas je okoli 20. Glede na to, da se je ideja za pot po meji občine Mengeš izkazala za tako navdihujočo, smo se odločili, da povabimo tudi vas. Torej vabljeni, da se nam pridružite na poti. Zaradi lažje organizacije prosimo, da nam potrdite udeležbo. V primeru dežja pohod odpade.

Besedilo in foto: **Helena Šinkovec**

VABILO

3. tradicionalni pohod po meji občine Mengeš

KDAJ: 10. 4. 2023, ob 7.00 (velikonočni ponedeljek)

ZBOR: na parkirišču (makadam) pri križišču cest Preserje pri Radomljah in Kamniške ceste

DOLŽINA: cca 27 km

TRAJANJE: cca 8 ur s postanki

PRIJAVE: do četrтка, 6. 4. – SMS ali klic na 031 869 414 (Helena) ali 040 229 010 (Jure)

OPIS POTI: Na pot okoli občine Mengeš se bomo odpravili s parkirišča pri železniški progi v Preserjah, kjer bomo prečkali cesto in nadaljevali za Lekom čez polje proti **Topolam**. Tam bo prvi postanek in **jutranja kava**. Iz Topol se bomo odpravili čez Debeli vrh, se nato spustili do **Phliškega bajerja** (Koseški bajer), nato bo sledil rahel vzpon mimo Hrastovca do naslednjega postanka – Rašica. Na **Rašici** nas bo tudi že **čakala okrepitev**. Privoščili si bomo malce daljši postanek, ki je namenjen **malici**, ki si jo lahko prinesete s seboj, bo pa tudi dovolj časa, če si bo kdo zaželel malico (po ugodni ceni) iz ponudbe koč na Rašici. Ko bomo pomalicali, se bomo z Rašice odpravili v dolino in še naprej sledili meji občine Mengeš ter od daleč opazovali Trzin. Pri gradu **Jable** bomo po potrebi naredili še en krajši postanek, nato nas bo čakal samo še zadnji ravninski del poti čez **Mengeško polje, drevored Lipce** do izhodišča.

OŠ Mengeš: Pomoč smo namenili Zavetišču za zapuščene živali Ljubljana

Dobrodelna akcija na OŠ Mengeš in obisk zavetišča Gmajnice

Na OŠ Mengeš si med učenci želimo promovirati prostovoljstvo in prostovoljno delo, to pa se prepleta z dobrodelnostjo.

Letos se je zelo veliko učencev 6. razreda odločilo sodelovati pri šolskem projektu Dobrodelneži – učenci prostovoljci. Kot prvo dobrodelno akcijo smo si izbrali pomoč zapuščenim živalim. Odločili smo se, da zbiramo hrano za mačke ter rabljene brisače in posteljnino. Naredili smo plakate, pripravili obvestilo za spletno stran šole in pripravili zvočno objavo na šoli. S pomočjo učencev celotne šole, njihovih sorodnikov in zaposlenih na šoli smo zbrali veliko materiala, ki smo ga zbi-

rali v eni od učilnic. Vse zbrano smo Dobrodelneži pregledali in razvrstili po škatlah. Nato smo s pomočjo staršev in v manjši zasedbi učencev vse odpeljali v Zavetišče Ljubljana. Tam so nas prijazno pričakali in nam najprej razkazali bokse, v katerih bivajo policijski psi. Te pse uporabljajo za različne naloge; od lovljenja zlikovcev do iskanja prepovedanih snovi in zagotavljanja varnosti javnih prostorov. Policist nam je skupaj s svojim psom prikazal tudi iskanje drog. Nato so nam razkazali še samo zavetišče. Bivališča so sicer urejena in za živali je dobro poskrbljeno, a tamkajšnjih stanovalcev ne pozabiš hitro. Vsi komaj čakajo na svojega človeka. Srčno upamo, da kmalu najdejo svoj topli dom. V zavetišču smo izvedeli tudi veliko o varnem prevažanju psov v avtu in o pasji telesni govorici.

Prva akcija je lepo uspela in veselimo se novih. Idej ne zmanjka, več o naši naslednji akciji pa boste lahko v kratkem prebrali na spletni strani naše šole. Vabljeni k sodelovanju. Z malo truda lahko naredimo velike spremembe in mnogim polepšamo življenje.

Besedilo in foto: **Maja Mezgec Kristan**, učiteljica angleščine in mentorica učencev prostovoljcev

Prvošolčkov dan

Četrtek, 16. 2. 2023 ... kako poseben in prazničen dan je bil to za naše prvošolce! Na hodnikih šole je bilo slišati iskren vrisk in smeh.

Učenci so se izmenjevali na štirih delavnicah. V razredu so imeli igro po želji, v avli so se plesali. Ples jih je popeljal v svet domišljije. Tam je vse mogoče, kajne? Tako vneto so plesali, da so nekateri izgubili svoje copate. Zato so se podali na pot čez gozd (telovadnica) do hiše Muce Copatarice. Čakale so jih prave gibalne ovire: plazili so se pod grmovjem, prečili globok potok, splezali na visoko drevo, skočili in se zapeljali po gozdnem toboganu. Nazadnje so le našli mucino hišo, kjer so bili izgubljeni copatki. Obuli so jih in hitro tekli nazaj domov. Domišljija res nima meja. Takega mnenja je tudi čisto pravi gusar, ki jih je obiskal. Pa ne kar tako! Nekje je našel zemljevid izgubljenega zaklada in prav ta ga je vodil do mengeške šole. Otroci so mu ga pomagali iskati. Zaradi dobrih detektivskih veščin in znanja so ga nazadnje zares našli. Bili so pravi čokoladni zlatniki. Otroci se gusarju iskreno zahvaljujejo: »Arrrrr!« Ja, tako se po gusarsko reče hvala. Aja, še to: če ga morda srečate kje na morju, mu pomahajte ali ga pocukajte za rokav, morda pa ima v svoji skrinjici še kaj zakladov za vas.

Popoldne

Učenci so se skupaj z učiteljicami kar nekaj časa pripravljali na prvi pravi nastop na velikem odru. Veseli smo bili, da smo se po koronskem času lahko spet zbrali v Kulturnem domu Mengeš, ob 17. uri.

Svet okrog sonca se vrti, vse se ponavlja, čas hiti.

Zima, jesen, poletje, pomlad, sanjam predaj se, ostani mlad!

Na mengeški šoli so štirje oddelki prvih razredov in vsak razred ima svojo barvo (rumeno, oranžno, modro in zeleno). Kaj bi še lahko bilo na 4? To sta se spraševala simpatična četrtošolca Julija in Maks, ki sta nas vodila skozi večer. Hmm ... štirikolesnik, štiriperesna deteljica, štiri v vrsto, sta premišljevala in nazadnje prišla do: »Štirih letnih časov! Kakšno srečo imamo, da živimo na tem koščku našega planeta.« Vsak razred je predstavil vsebino in značilnosti enega od letnih časov preko plesnih in pevskih točk. Ste že našli povezavo z barvami? Ja?

Ne? Ali je vse to le naključje? Morda. Zagotovo pa vemo, da »Svet okrog sonca se vrti«. To je bila zadnja in skupna plesna točka. Hvala, otroci, ker ste nas popeljali skozi letne čase tako, kot znate samo vi. Čestitke vsem učiteljicam, ki so pripravile res bogat program. Tudi gospod ravnatelj Sašo Božič je bil navdušen, zato jim je namenil nekaj pohvalnih besed. Za trud in sodelovanje pa so bili vsi nagrajeni s predstavo »Tika taka« v izvedbi Mojce in Kaličopka.

Besedilo in foto: **Tjaša Kovač**

Skupno srečanje Žlahtnih backov

Mengeški skavti smo se v soboto, 28. 1. 2023, zvečer, dobili na skupnem srečanju svojega stega Žlahtnih backov. Skupaj smo spoznavali eno od mengeških legend, kot jo je zapisal Janez Trdina, in odkrivali, kako je legenda povezana z našo maskoto – Žlahtnim backom.

Reševanje uganke

Spoznali smo, da je bila v davnih časih mengeška vas v žalostnem stanju. Prišli so Turki, prebivalci vasi so se umaknili v gozdove, nadaljevanje legende pa se je izgubilo ... Na srečo se je legenda ohranila tudi po ustnem izročilu. Odkrili smo, da naj bi jo še vedno poznalo osem vaških posebnostev, govorilo se je, da naj bi bili celo uročni, v vsakem primeru pa težko razumljivi. Kakor koli, bili so naše edino upanje. V gosti temi, ki je bila taka, da se ped daleč ni videlo, smo pogumni skavti uspešno odkrili te hranilce mengeškega izročila in z njihovo pomočjo nam je uspelo rekonstruirati starodavno legendo o junaškem Backu. Njegova dejanja bodo tako lahko pripovedovali in pripovedovali skozi stoletja in ohranjali spomin na žlahtnega Backa in legendarne Backove igre.

Besedilo: **Mihael Trajbarič** • Foto: **Matic Bartol**

Sejem Alpe Adria in TD Mengeš

Vsakoletni osrednji turistični sejem v Sloveniji Alpe Adria v Ljubljani je letos potekal od 15. do 18. februarja 2023. V okviru Gorenjske turistične zveze se je poleg drugih TD z Gorenjske predstavilo tudi TD Mengeš.

Sovice odkrivamo mogočna glasbila

V mesecu februarju smo skupina Sovice iz enote Sonček vpili nova znanja na področju umetnosti in glasbe.

Zelo smo veseli, da smo si lahko ogledali eno največjih glasbil na svetu – orgle, in to kar v svojem domačem kraju. Gospod Urbanija nas je velikodušno popeljal skozi zgodovino nastanka mogočnega glasbila in kako le-to deluje. Spoznali smo, da so za zvok potrebne tipke, meh z zrakom ter piščali, ki so iz lesa in kovine. V današnjem času se meh polni s pomočjo elektrike, mi pa smo to imeli možnost poskusiti tudi ročno, za kar bo treba še malo zrasti. Nad glasbilom smo bili več kot navdušeni. Istega dopoldneva se nam je uresničila želja, ki je v nas gorela že kar nekaj časa, za kar je zaslužen gospod Urbanija. Popeljal nas je na zvonik, ki je še iz časa turških vpadov. Zelo strme stopnice so nam bile v velik izziv, vendar smo jih pogumno premagali in bili na vrhu nagajeni s prelepim razgledom na svoje mesto in mogočne štiri zvonove.

Gospodu Urbaniji se vse Sovice zahvaljujemo za neponovljivo izkušnjo in nova znanja.

Besedilo: Nina Rogelj • Foto: Mateja Zrnec

Člani TD Mengeš s predsednico Zorko Požar

Člani TD Mengeš s predsednico Zorko Požar

Prizadevna in vsestranska predsednica TD Mengeš Zorka Požar s svojo ekipo vsako leto poskrbi za pestro dogajanje na sejmu: poleg bogatega propagandnega gradiva in odlične kulinarčne ponudbe številnim obiskovalcem nudijo vse informacije o zanimivostih Mengša z okolico. Vsak obiskovalec je lahko iz prve roke dobil informacije o krajevnih zanimivostih, kar je tudi glavni poudarek in namen sejma – turistom predstaviti domači kraj in jih gostoljubno povabiti na dogodke.

Udeležba na sejmu je tudi priložnost za izmenjavo dobrih praks med turističnimi društvi.

Veliko pogledov se je ustavilo na članicah, oblečenih v narodno nošo, v Mengšu pa imajo tudi veliko ponudbo glasbenih dogodkov in letos so povabili na že 39. glasbeno prireditev Pod mengeško marelo.

Obiskovalci sejma so lahko prisluhnili glasbenemu nastopu mladih članov folklorne skupine Svoboda Mengeš, ki so zaplesali splet gorenjskih plesov in prisotne navdušili s svojim nastopom. Sejem je obiskal tudi župan Bogo Ropotar.

Besedilo in foto: **Mirjam Pavlič**, Gorenjska turistična zveza

Pustovanje mengeških upokojencev

Po dveh letih premora smo končno vsi, ki imamo radi pustne norčije, prišli na svoj račun.

Vsaj enkrat na leto nam je dovoljeno, da se spremenimo v nekaj, kar nam da navdih za smeh in sprostitve. Tudi tokrat je bilo tako. V Harmoniji smo se na pustno soboto zbrali v kar lepem številu. Večina je prišla v maskah, nekateri pa smo se našemili kar med rajanjem in popestrili dogajanje. Gospod Osterman je poskrbel za glasbo in mi smo se veselo zavrteli. Prav nihče ni sedel. Dobra glasba, pijača in dobra družba so naredile veselo vzdušje. Mogoče so nam manjkali samo še pustni krofi, ampak zvečer je bolj težko dobiti sveže. Ker smo do sedaj samo trikrat pustovali, bomo za naslednje rajanje veseli vsake ideje. V naslednjem letu bomo tudi nagradili najboljšo oziroma najizvirnejšo masko.

Za naslednje družabno srečanje bo v oglasni omarici vabilo. Lepo povabljeni, da se nam pridružite in spoznate, da je v naši družbi prijetno in sproščujoče. Ples pa se že sedaj dojema kot telovadba. Zato pridite med nas, da se skupaj natelovadimo.

Besedilo in foto: **Milena Aleš**

Dejavnosti Društva upokojencev Mengeš za leto 2023

Pred vami je nova zgibanka DU Mengeš, v kateri vam predstavljamo delovanje svojega društva. Tako kot se prebuja narava, tako kot se daljšajo dnevi, tako naj vas spodbudimo, da se nam pridružite pri dejavnostih, se z nami veselite in si proste ure zapolnite z novimi znanji v prijetni družbi.

Verjamemo, da vsakdo lahko najde kaj zanimivega, takega, kar si je že dolgo želel početi. Še vedno in ponovno vabimo pevce, da bomo lahko ustanovili pevski zbor, vabimo mlade upokojence, veseli bomo vsake pobude in vseh predlogov, da bomo delovanje društva še bolj približali vašim potrebam in željam. Vabimo vas v svojo družbo.

Spremljajte objave na oglasnem prostoru in na www.facebook.com/DrustvoUpokojencevMenges

Besedilo: **Marija Štebe**, predsednica

Vabilo

Društvo upokojencev Mengeš vabi svoje
člane na zbor članov, ki bo
25. marca 2023, ob 14. uri,
v Župnijskem domu v Mengšu.

Prav prijazno povabljeni. Pridite v čim večjem številu.

Marija Štebe, predsednica

Voščilo

Društvo upokojencev Mengeš vošči
vsem materam in ženskam ob 25. marcu,
materinskem dnevu.

*Jaz imam pa mamico,
mamico ljubečo,
ji zapojem pesmico,
ji prinesem srečo.*

(G. Strniša)

DRUŠTVO UPKOJENCEV MENGEŠ PROGRAM DEJAVNOSTI ZA LETO 2023

www.facebook.com/DrustvoUpokojencevMenges

Športnorekreacijske dejavnosti

Kolesarjenje

Kolesarjenje se izvaja po bližnji in daljni okolici vsako sredo v terminu april-oktober 2023, odvisno od vremenskih razmer. V zimskem času ne kolesarimo, izvajamo pa nezahtevne pohode v okolici Mengeša. V juniju se bomo udeležili tradicionalnega srečanja kolesarjev – upokojencev PZDU Gorenjske v Naklem. Obvestila bodo v oglasni omarici društva. Vodi: **Branko Roudi**, tel.: 031 380 645.

Pohodništvo

V letu 2023 bomo organizirali pohode predvsem po poti Julijana Trail, Primorska smer – to je pot okoli Julijskih Alp. Pohodi na planinske ture so na programu enkrat mesečno, praviloma v soboto. Prilagojeni so letnemu času, vremenskim razmeram in željam udeležencev. Vsa obvestila v zvezi s pohodništvom in planinarjenjem bodo objavljena v oglasni omarici društva, na Facebookovi strani in po e-pošti vsaj 5 dni pred odhodom. Za varnost na pohodu odgovarja vsak sam! Vodi: **Tone Janežič**, tel.: 041 782 989, e-pošta: janezictone@gmail.com.

Rekreacija – telovadba ženske

Rekreacija je v domu ŠD Partizan Mengeš, Slovenska cesta 39. Vsak torek od 8.30 do 10.00. Vodi: **Jožefa Janežič**
Vsako sredo od 8.00 do 10.00. Vodi: **Marjanca Lavrič**

Balinanje

Redne vadbe potekajo na balinišču Balinarskega kluba v Športnem parku Mengeš. Treniramo trikrat tedensko, tekmujemo z društvi sosednjih občin, na prvenstvu PZDU Gorenjske in se družimo v prostorih Balinarskega kluba. Ženska skupina – sredo, od 9.00 dalje; Moška skupina – petek, od 9.00 dalje.

Mešana skupina – ponedeljek, sredo, od 17.00 dalje. Vodi: **Majda Ficko**, tel.: 031 239 455.

Avtobusni izleti

30. 03. 2023 • Slovenske gorice
20. 04. 2023 • Ljubljana z vlakom, mestni vlakec, piknik na ladjici
18. 05. 2023 • Vipava, Ajdovščina – po češnje
22. 06. 2023 • Vodnjan, Bale – kopanje
27. 07. 2023 • Višarje, Trbiž, Belopeška jezera
Avgust 2023 • Snovik – Srečanje gorenjskih upokojencev
21. 09. 2023 • Jurklošter, Slivniško jezero, Šentjur
19. 10. 2023 • Sežana, Srečko Kosovel, Vina Kras
09. 11. 2023 • Martinovanje
21. 12. 2023 • Izlet v neznano
Vodi: **Marija Štebe**, tel.: 040 502 650.

Dramsko-recitacijska skupina

Srečanja ob torkih, od 10.00 do 11.00, v prostorih DU Mengeš. Vodi: **Matjaž Repnik**

Družabna srečanja

Predvidoma vsak prvi petek v mesecu. Obvestila bodo v oglasni omarici društva. Vodi: **Milena Aleš**

Backove vezilje

Vsak četrtek, od 18.00 do 20.00, v Župnijskem domu. Vodi: **Vida Burnik**

Izobraževanje

Tečaj angleškega jezika:

Vsako sredo od 16.00 do 17.00. Vodi: **Marjanca Šušteršič**

Računalništvo:

Začetni tečaj bomo izvedli v mesecu aprilu v Knjižnici Mengeš. Vodi: **Barbara Osterman**

Rokodelske dejavnosti:

Vsak torek, od 16.00 do 18.00. Vodi: **Majda Repnik**

Beremo knjige

Vsak prvi ponedeljek v mesecu, od 19.15 do 20.30, v Knjižnici Mengeš. Vodi: **Urša Stritar**

Pevski zbor – zbiramo prijave

Vsako sredo, od 9.00 do 11.30, v Glasbeni šoli Mengeš. Vodi: **Andreja Polanec**

1933-2023
Prostovoljno gasilsko društvo
Loka pri Mengšu
90 let

Delovno predsedstvo občnega zbora

LOKA PRI MENGŠU

90. redni letni občni zbor PGD Loka pri Mengšu

V petek, 3. februarja 2023, smo se loški gasilci in gasilke zbrali na jubilejnim 90. rednem letnem občnem zboru.

Od gostov so se zbora udeležili delegat GZ Mengeš Miha Verbič, podžupanja ga. Tina Štrukelj, predstavniki PGD Mengeš – Sandi Jaklič in Sandi Zajc, PGD Topole – Miha Špruk in Mitja Petrič, PIGD Lek – Janez Ravnikar in PGD Trzin – Matija Pirc in Nik Šuštar ter predstavnica vaškega odbora Loka Marija Repanšek, Turističnega društva Dobeno in vaškega odbora Dobeno Franciška Hunjet, Kulturnega društva Antona Lobode Loka Nataša Vrhovnik Jerič in Športnega društva Loka Matjaž Anžlovar ter župnik Župnije Mengeš g. Marko Košir. Prisoten je bil tudi donedavni župan Franc Jerič.

Po uvodnem pozdravu predsednika Roberta Ručigaja in izvolitvi delovnega predsedstva je le-to pričelo z vodenjem po sprejetem dnevnem redu. Z enominutnim molkom smo počastili spomin na svoje umrle člane.

Začetno poročilo je podal predsednik Robert Ručigaj in orisal pot društva skozi preteklo leto. Za njim je bilo podano izčrpno poročilo poveljnika Anžeta Kvedra o temeljnem poslanstvu gasilskega društva. Operativna enota je bila udeležena na 26 dogodkih, predvsem gasilsko-reševalnih akcijah. Sodelovala je tudi v obeh večjih gozdnih požarih v Sloveniji, pri Preddvoru in na Krasu. Na vseh intervencijah je sodelovalo 209 gasilcev, ki so opravili 830 delovnih ur. Stroški intervencij so znašali 20.867 eur.

Udeleženci 90. občnega zbora

Sledila so še poročila drugih funkcionarjev, ki so dopolnila sliko društvene dejavnosti skozi leto 2022. Vsa poročila so bila sprejeta, prav tako zaključno poslovno poročilo, ki ga je društvo dolžno posredovati na AJPEŠ.

V posebni točki so občni zbor pozdravili zgoraj naštetih predstavniki oziroma delegati. Bili so dokaj enotnega stališča, da so iz podanih poročil razbrali obseg delovanja društva in se o tem pohvalno izrazili. Pozdravila nas je podžupanja Občine Mengeš ga. Tina Štrukelj in obljubila, da bo zagovarjala in podpirala dejavnost gasilskih društev. Delegat Gasilske zveze Mengeš je poudaril visoko strokovnost, ki je podprta z nenehnim izobraževanjem operativnih gasilcev. Tudi drugi gostje so pohvalili dobro delo društva in medsebojno sodelovanje ter zaželeli uspešno delo še naprej.

Letošnje leto je v gasilski organizaciji volilno leto. Tako je bila sprejeta razrešnica obstoječim organom društva, potem pa opravljene volitve novega vodstva. Dolžnost predsednika društva je ponovno prevzel Robert Ručigaj, za poveljnika pa je bil izvoljen Domen Pirnat. Oba sta predlagala še člane UO in poveljstva. Sprejeta sta bila še okvirni delovni program in finančni plan za tekoče leto.

V okviru delovnega programa je predvideno, da se bodo slovesnosti ob 90-letnici društva odvijale v zadnjem tednu avgusta in se 2. septembra 2023 zaključile s slovesnim prevzemom novega gasilskega vozila GVGP in veselico z ansamblom Saša Avsenika. Ob zaključku so bila podeljena še napredovanja v činu, diplome iz naslova izobraževanj in priznanja za dolgoletno delo v društvu. Po končanem občnem zboru smo se udeleženci zadržali v garažnem prostoru na prijateljskem pogovoru ob dobri jedi in kapljici rujnega.

Besedilo: **Miro Urbanc** • Foto: **PGD Loka pri Mengšu**

Pogled v leto 1933

90 let Prostovoljnega gasilskega društva Loka pri Mengšu

S prehodom v marec se bomo počasi izvili iz objema zime, ki pa nam je letos še kar prizanesla. Snega ni bilo pretirano veliko, pa tudi zares zimske temperature so bile le krajši čas. Cvetoča pobočja zvončkov in pomladanskega žafrana dajejo optimizem, da pomlad ni daleč.

Z gotovostjo lahko trdimo, da je bila v tem obdobju leta 1933 zima in se je bližala pomlad. Verjetno pa so takratni prebivalci Loke imeli veliko več opravka s snegom, saj ni bilo na razpolago toliko tehničnih sredstev, kot nam jih je na voljo sedaj. Lopate in dokaj preprosti plugi s konjsko vprego, pa seveda človeška moč so bila sredstva za premagovanje zimskih tegob. Ob tem je bila pomembna medsebojna sosedska pomoč. Po ohranjenih zapiskih pa v vasici ob reki Pšati tisto zimo le ni bilo

vse tako mirno. To lahko sklepamo po dogajanjih, ki opisujejo priprave vaščanov, da poskrbijo za varnost in zaščito svojega imetja v primeru požara. Prav v začetku pomladi so se gospodarji kmetij in drugi na več sestankih dogovarjali o osnovanju gasilskega društva v vasici, katere ime Loka se v zgodovinskih virih prvič pojavlja okoli leta 1437.

30. aprila 1933 je bil v »Lukovi« gostilni v Loki pri Mengšu sestanek z delovnim naslovom: »Ustanovitev prostovoljnega gasilskega društva«. Na njem je bil izvoljen 10-članski pripravljalni odbor mož v srednjih letih, ki so imeli srčno željo in voljo, da se ustanovi društvo, ki bo v pomoč vaščanom. »Izvoljeni so vzeli izvolitev v naznanje,« je zapisano v zapisniku sestanka. Z resnim pristopom so vodili aktivnosti vse do začetka avgusta, ko je bil za petek, 4. avgusta 1933, ob 20. uri, sklican ustanovni občni zbor Prostovoljnega gasilskega društva Loka pri Mengšu, ki je potekal v prostorih gostilničarja Miha Habjana-Slamnikarja. V prvi upravni odbor so bili izvoljeni: načelnik Miha Bokalič, poveljnik Miha Skok, namestnik poveljnika Ivan Kurent, odborniki: Franc Podboršek, Ivan Mušič, Ivan Stopar, Janez Galjot, Franc Videmšek in Anton Repanšek. Za namestnike odbora so izvolili Jožeta Dimca in Pavleta Dimca, za pregledovalce računov pa Jožeta Ručigaja, Petra Krušnika in Toneta Perneta.

V začetku dvajsetega stoletja je bilo v Loki še precej hiš in gospodarskih poslopij zgrajenih iz lesa in pokritih s slamo. Nevarnost požara je bila velika, prav tako pa njegovo nehoteno širjenje, saj je bilo naselje dokaj strnjeno. Zadnji večji požar, ki je precejšnji del gospodarskega poslopja povsem uničil, je bil pri Jurčku na Gmajni, v noči s 14. na 15. april 1933. To je bil dovolj resen opomin za vaščane, ki so se zavedali nevarnosti, zato so začeli priprave za ustanovitev lastnega vaškega gasilskega društva. Ker so želeli kljubovati ognjeni nevarnosti, so se organizirali in načrtno vadili gasilske veščine.

Ob tem velja omeniti še eno zanimivost, ki jo je pred desetimi leti iz zgodovinskih virov izluščil član Franc Malus. Odkril je zapis v glasilu Amerikanski Slovenec, časopisu, ki ga je združeno izdajalo več skupnosti slovenskih izseljencev v Ameriki. Izhajal je v Čikagu, v zvezni državi Illinois. Tako je bila v 173. številki časopisa, z datumom petek 8. september 1933, objavljena naslednja vest:

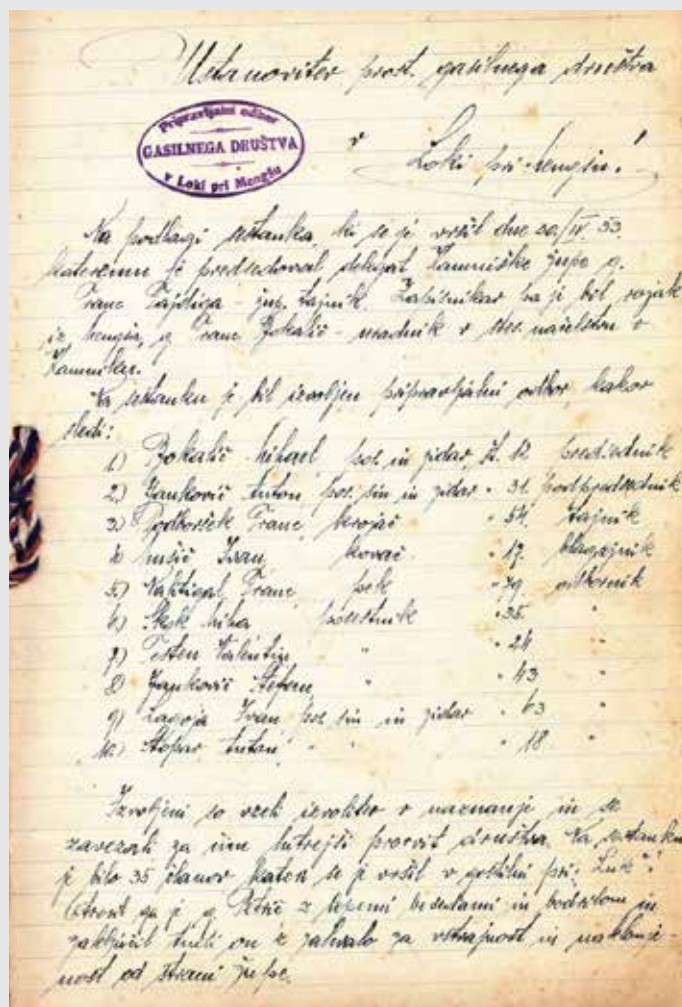

Loka pri Mengešu

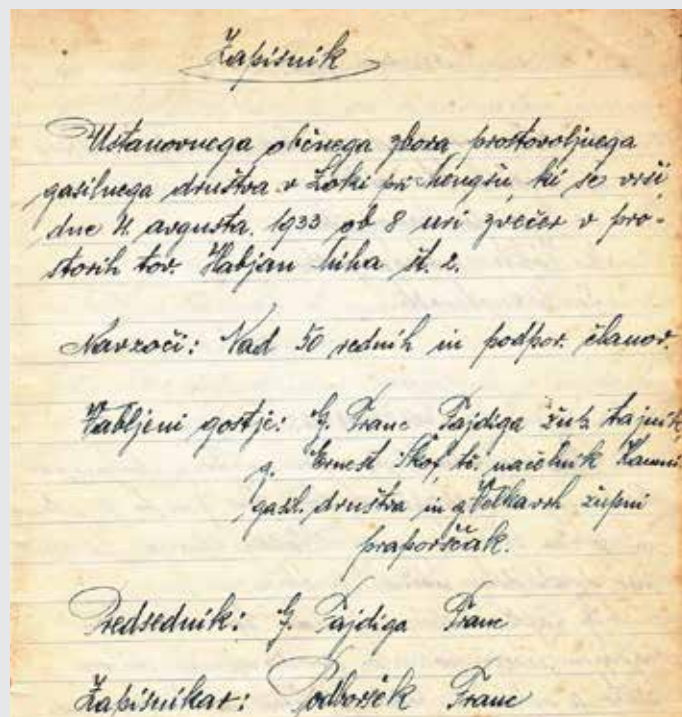
Pred kratkim so v Loki pri Mengešu ustanovili novo gasilsko društvo, ki bo v veliko pomoč prebivalstvu v času nesreče.

Takrat je bilo v Ameriki več izseljencev tudi iz Loke. Med drugim sta bila tam brata Ignac in Franc Mušič, Vorančeva. Med iniciatorji novega društva v domovini pa je bil njun brat Ivan, ki je bil izvoljen v upravni odbor in nato prevzel naloge blagajnika. Pripravljalni odbor se je tudi na izseljence obrnil za finančno pomoč pri snovanju društva. Ti so se pozitivno odzvali klicu iz domače vasi in zagotovo poskrbeli, da se je ta vest objavila v njihovem časopisu, in to le mesec po uradni ustanovitvi društva.

(Povzeto po knjigi Loka pri Mengšu v objemu časa; ob 80-letnici Prostovoljnega gasilskega društva Loka pri Mengšu; 2013)

Prva stran zapisnika sestanka pripravljalnega odbora, z dne 30. aprila 1933

Prva stran zapisnika ustanovnega občnega zbora, z dne 4. avgusta 1933

Dobenski utrinki

Dobeno je naš dom

Dom je tam, kjer nastajajo in se hranijo spomini. Dobeno smo mi.

Morda bo kdo rekel, da naslov ni primeren za vsebino, ki sledi v nadaljevanju. Morda bi bil primernejši za uvod h kakšni pesniški zbirki. A kdor me bolje pozna, ve, da se moje vsebine vedno prepletajo z realnostjo in pesniško domišljijo. Vsako še tako pusto statistiko se da povezati v venec lepih besed in vsako težko ali žalostno stvar z upanjem.

In kakšna je dobenska realnost?

Komaj smo dobro zakorakali v leto 2023, smo bili priča mnogim dogodkom, ki so bili povezani z našim krajem – kulturni praznik, maškare. O tem bodo pisali drugi. Fotografije pa bodo dodaten dokaz, kako nastajajo spomini.

Jaz se bom dotaknila drugih dveh dogodkov: Zbora občanov Dobena in Skupščine Turističnega društva Dobeno. Oba sta bila na isti dan, na istem kraju, pri Gostilni Ručigaj na Spodnjem Dobenu. Točno ob 18. uri smo udeleženci (krajani Dobena in člani TD Dobeno) zasedli vsa prosta mesta v največjem prostoru gostilne. Pridružil se nam je tudi župan Bogo Ropotar.

Prvi dogodek: Zbor občanov Dobena

Vaškemu odboru je potekel drugi mandat. Svoje naloge je opravljal od leta 2014 do 2022. Delim skupno mnenje, da jih je opravil z odliko. Izid lokalnih volitev je zahteval tudi volitve v nov vaški odbor Dobena.

Sedanji predsednik France Vehovec nas je najprej seznanil z nalogami, ki so zapisane v temeljnem aktu občine. Vaški odbor predstavlja veliko navezo ali podaljšano roko pri razvojnih programih, planiranju in izvajanju prostorskih aktov, planiranju infrastrukture in prometne ureditve v občini Mengeš, seveda za del, ki se nanaša na Dobeno. Dogovarjanje je v veliki meri uspelo.

France Vehovec je po letih navedel najpomembnejše pridobitve. Vsekakor sta najpomembnejši obnova najbolj problematičnih cestnih odsekov in sanacija bankin. Prav tako je bila pomembna javna razsvetljava na mnogih kritičnih odsekih. Občinska sredstva, ki so bila v te namene planirana, so bila vsako leto tudi izkoriščena in vsa dela tudi opravljena.

Potekala so tudi pogajanja za odkup Anžinove domačije; vse s ciljem, da Dobenci pridemo do lastnega objekta, kjer bi lahko organizirali vsakoletne načrtovane dejavnosti. Nakup je propadel. Zato so se začela odvijati pogajanja za odkup zemljišča od Milana Aleša in spremembo OPN-ja.

Iz omrežnine za vodo je bil financiran in realiziran vodohran. V letu 2021 je občina odkupila zemljišče v velikosti 1.371 m² in narejen je bil idejni projekt za športno ploščad. V maju leta 2022 je bilo igrišče že v funkciji. Sredstva v višini cca 14.000 EUR je v celoti založilo TD Dobeno. Poleg denarnih sredstev je bilo tudi mnogo prostovoljnega dela s strani Dobencev.

Vsa leta je bilo veliko delovnih akcij pospravljanja vejevja in trnja ob dobenskih poteh in čistilnih akcij. VO Dobeno je tudi sodeloval pri vseh dogodkih Turističnega društva Dobeno.

V celotnem osemletnem obdobju je bilo za investicijske izgradnje porabljenih okrog milijon proračunskih sredstev. Nakup zemljišč in izgradnje športnih igrišč gre iz drugih proračunskih postavk. Razvidno je, da je bilo veliko narejenega. Za bodoče člane vaškega odbora pa ostaja kar nekaj nedokončanih načrtov. Asfaltirati bo treba še vse makadamske odseke in jih osvetliti. Obnovitev vodovoda, čistilne naprave, intervencijska cesta proti Rašici, optika, dolgoročna prognoza prihodnjega razvoja Dobena ter nadaljevanje projekta športnih igrišč in doma krajanov je le nekaj nedokončanih projektov oziroma obljub.

Po krajši razpravi, v kateri je sodeloval tudi župan Bogo Ropotar, je bila soglasno sprejeta lista novega vaškega odbora: David Aleš, Tone Burger, Vlado Sabol, Teja Hauptman, Klemen Medved.

Drugi dogodek: Skupščina Turističnega društva Dobeno
Predsednica TD Dobeno Frančiška Hunjet sem vse prisotne seznanila z vsemi aktivnostmi, ki so potekale v letu 2022, finančnimi izkazi za to obdobje in programom za leto 2023.

V letu 2022 je bilo realiziranih 14 dogodkov:

kulturni praznik s pomočjo domačih in najetih izvajalcev, spreved maškar z manjšo pogostitvijo Pri Blažu, blagoslov velikonočnih jedi, čistilna akcija, Dobenski zajtrk, Dobenski piknik, Dobenski praznik, Športne igre v Loki, predavanje o kolesarstvu, rezanje buč, miklavževanje, delitev koledarjev in simbolična obdaritev Dobencev 70+.

TD Dobeno je bilo v celoti podpornik izgradnje platoja in igrišč. Dobenski otroci so že v letu 2022 uživali na varnem prostoru stran od prometa. A že tekom leta smo ugotovili, da bi prostor nujno potreboval oskrbnika.

Člani smo opravili okrog 300 ur prostovoljnega dela, kar znaša 2.625 EUR, kar v bilanci ni vidno. A le tako je TD lahko učinkovito in opazno. Vidno je nevidno.

V programu za leto 2023 se bomo ponavljali. Večina dogodkov zahteva vsaj minimalno ureditev infrastrukture. Ker tega nimamo, se moramo največkrat zateči na gostilniško dvorišče ali parkirišče. Na kulturnem področju imamo mnogo idej, ki bi pritegnile širšo občinsko skupnost in združevanje aktivnosti društev. Dokler ne bomo imeli primerne objekta (kar Loka in Topole imata), bo to ostalo le ideja. Zato se bomo le ponavljali:

Izobraževanje: kolesarstvo, borilne veščine in potopisi o večjih popotovanjih.

Pospeševanje turizma: Dobenski praznik, Dobenski zajtrk, Dobenski piknik.

Organiziranje prireditev: kulturni praznik, Večer proze in poezije. Spodbujanje lokalnega prebivalstva za delo na področju turizma: izrezovanje buč, sprevod v maskah, Miklavž, sodelovanje na vaških igrah v Loki.

Urejanje in vzdrževanje infrastrukture: čistilna akcija.

Največji nalogi v letu 2023 pa bosta aktivno načrtovanje in sodelovanje z vaškim odborom na projektu dokončanje igrišč in nova idejna zasnova za dom krajanov.

Skupščina TD Dobeno je v upravni odbor društva imenovala dva nova člana – Tatjano Ložar in Davida Aleša.

In na koncu. Zakaj objavljam ta članek? V podnaslovu sem napisala: ustvarjamo in hranimo spomine za Dobence. Za širšo občinsko skupnost pa je to informacija, kaj smo, kdo smo in kaj bomo. To ni klic v sili, je pa prošnja, ki ji bo težko odreči.

Besedilo in foto: **Frančiška Hunjet**

Maškare na Dobenu

Tudi letos se je v organizaciji turističnega društva v soboto, 18. februarja, »dogajala maškarada« na Dobenu. Krajanje so bili preko mailing liste obveščeni in povabljeni v pustno povorko, zbirališče pa je bilo ob 11. uri na parkirišču pri kapelici na Zgornjem Dobenu. Glede na lanski odziv, ko se je pustne pavorke udeležilo preko 40 maškar, je bil letošnji odziv precej slabši, saj je bilo udeležencev pol manj, o razlogu pa lahko le ugibamo.

Morda je bil razlog v predstavitvi zimskih počitnic (zaradi svetovnega prvenstva v nordijskih disciplinah v Planici) in so bili nekateri še na počitnicah, morda zato, ker je jutraj snežilo in nam sonce ni namenilo toplega pogleda, morda ... Upamo pa, da vzrok ni bil v nezainteresiranosti krajanov, saj bi to negativno vplivalo na prizadevanje članov TD, ki so se trudili z organizacijo in celo pustni kostumi so bili ponujeni v uporabo zainteresiranim, a ni bilo odziva.

Na zbirališču so se zbrale predvsem mlade maškarce in povorka je krenila po dobenskih ulicah. V pustni povorki je sodelovalo tudi nekaj odraslih maškar (ravno toliko, da se lahko piše v množini) in ob zvokih Stanetove harmonike ter ubranem petju je vesela in pisana povorka različnih pustnih šem Dobencem popestrila sobotno dopoldne. Veselo in pestro pustno društvo je nekaj domačinov povabilo pred svoje domove in jim ponudilo letom primerno pijačo in sladkarije, da na poti ne bi omagali. Pustni sprevod je svojo pot zaključil na izhodišču, kjer so udeležence pričakali slastni krofi, topel čaj in kuhano vino Kmečkega turizma Blaž.

Prijeten dogodek, ki ga je organiziralo TD, je popestril dan predvsem mladim maškarcam in upamo, da jim bo dogodek ostal v prijetnem spominu, da se bodo tudi naslednje leto udeležili »karnevala« ter pripeljali s seboj še starše in druge sorodnike, našemljene v različne kostume, primerne temu »prazniku«.

Besedilo in foto: **Tone Vidrgar**

Občinski kulturni praznik v znamenju Dobena

Tudi letos je TD Dobeno v svoj plan aktivnosti uvrstilo praznovanje kulturnega praznika na Dobenu. Praznovanje smo želeli izvesti na novem platoju – igrišču, ki smo ga zgradili lansko leto, a smo morali zaradi tehničnih ovir in vremena dogodek prestaviti v "center" Zg. Dobena, pri kapelici. Letošnja izvedba kulturnega praznika je bila posebna, saj je »dobenski vpliv« dosegel kar dve občini.

»Naša kulturnica« Meta Selan je bila povabljenka k organizaciji in koordinaciji občinske proslave na predvečer Prešernovega praznika, ki je bila v KUD-u Trzin v izvedbi Kulturnega društva Ivan Hribar iz Trzina, ki ga vodi Štefka Prelc.

Istega večera je bila tradicionalna proslava ob kulturnem dnevu tudi v Kulturnem domu Mengeš s slavnostno akademijo z bogatim in zanimivim kulturnim programom, ki je prenesel kulturno dediščino Prekmurja na mengeški oder.

Na Dobenu smo izpeljali proslavo na praznični dan 8. februarja s pričetkom ob 11. uri. Nekaj članov TD je pred tem pripravilo prizorišče in poskrbelo za vse potrebno, da je program potekal nemoteno. Ker je vsako leto težje pripraviti program v izvedbi dobenskih izvajalcev, smo bili primorani poiskati nastopajoče drugje.

Ker je Meta pripravila program v Trzinu, je povabila tamkajšnje nastopajoče na Dobeno, da izvedejo svoj nastop še na odprti sceni. Hvaležni smo jim, ker so se radi odzvali vabilu in nam priredili lep kulturni dogodek – Mešani PZ Ivan Hribar Trzin s pesmimi in recitacijami ter Moški PZ Radomlje, oba pod vodstvom dirigenta Primoža Leskovca, citrarka Neli Zidar Kos z melodijo Cvetje v jeseni. Dobenski vložek pa je prispeval Aleksej Škofic s prijateljskima Neli in Valom s kratko igrano izvedbo Prešernovega Povodnega moža.

Pred pričetkom programa je vse navzoče pozdravil novoizvoljeni mengeški župan Bogo Ropotar, ki je pohvalil »zagnanost« članov TD in njihov vidni prispevek h kulturnemu dogajanju ne le na Dobenu, temveč tudi širše v občini Mengeš. Proslave se je udeležil tudi predsednik Zveze kulturnih društev Občine Mengeš Boštjan Svete in kar nekaj obiskovalcev iz Mengša in Loke, »prijatelj Dobena«, kot jim pravi naša predsednica TD Frančiška Hunjet. Vsi prisotni so si bili enotni, da je bila proslava odlična in spontana, ter so nagradili nastopajoče in organizatorja z dolgim aplavzom.

Grenak priokus k dogodku pa daje slabo zastopana udeležba krajanov Dobena; vsako leto se poveča število prebivalcev, predvsem mlajših, blizu 300 nas že šteje naše naselje, na prireditvi pa so skoraj neopazni, prsti rok bi bili dovolj za naštevane, le nekaj stalnih, predvsem starejših krajanov nas pride spodbudit in nam izraziti priznanje. Hvala vam in tudi vsem drugim obiskovalcem, ki se potrudite priti iz doline na našo prireditev.

Po končani proslavi so bili vsi nastopajoči in obiskovalci povabljeni na domače klobase, tudi dobro kuhano vino ali čaj, kar je pripravil KT Blaž, ter pecivo in »ta kratke«, kar so prispevali nekateri člani TD. Za hitro in prijazno postrežbo sta skrbela Zlatka in Pavle.

Žal se tudi pri organizaciji in aktivnosti članov opaža osip, ker nekateri starejši ne zmorejo več, mladi pa očitno nimajo interesa. Res je, da je letos praznik sovpadel s počitnicami in je morda to delni razlog, a tudi na ostalih prireditvah, ki jih organiziramo, obisk ni razveseljav, čeprav poskušamo zadovoljiti čim več pričakovanj.

Aktivisti TD upamo in želimo, da bi te besede delovale konstruktivno ter spodbudile interes in voljo pri mlajših generacijah, da se nam pridružijo ter aktivno vključijo v delo društva, prispevajo svoje ideje in znanje, da skupaj najdemo pravo pot, ki bo pritegnila in nas povezala.

Besedilo in foto: Tone Vidgar

Pust, veselih ust

Tralala, tralala, je vesela maškara ... še posebej na pustno nedeljo v Topolah. Ponovno je prišel veseli pustni čas in s pustnimi šemami napolnil tudi našo vas.

Tradicionalno smo se zopet zbrale maškare iz vasi in bližnje okolice ter se v sprevodu ob zvokih harmonike, ki jo je raztegoval Luka, in saksofona v Joštovih rokah sprehodili čez vas. Okoli druge ure popoldan je topolska pustna povorka krenila skozi vas in odganjala zimo. Pustne šeme smo razveseljevale radovedne vaščane, ki so nas čakali ob hišah in mlajšim maškaram metali bombončke. Razigrane maškare smo se v sprevodu vrnile v gasilni dom, kjer so nas čakali pustni krofi in topel čaj. Pisana paleta pustnih šem se je najprej posladkala in okrepčala s čajem, nato pa se je vsaka maškara posebej predstavila. Po gasilskem domu so se sprehodili tako vojaki kot princeske, lisičke in srnice, na srečo so manjkali le lovci. Tako pester izbor čudovitih pustnih mask je ponovno predstavljal težko delo za našo strokovno žirijo, zato so si tudi letos za pravično razsodbo vzeli kar nekaj časa. Nemir ob pričakovanju razglasitve najboljših mask smo izkoristili za ples in rajanje. Letos je žirija na zmagovalni oder postavila McDonald'sov pomfrit, lisičko in srnico. Vsem še enkrat čestitamo. Ker so bile ponovno vse maske naravnost čudovite, niso ostale praznih rok, prav tako kot zmagovalne tri so dobile priznanje za sodelovanje na pustni povorki in manjšo čokoladico. Razigrane pustne šeme so se ob glasbi zabavale in plesale še pozno popoldan. Nekaj pa se jih je odpravilo še od hiše do hiše, kjer so od vrat do vrat prinašali srečo in s srečo pomlad.

Besedilo: **Špela Batis** • Foto: **Bogdan Urankar, Miha Batis**

Goršičeve orgle v Mengšu

Napisna ploščica z opusom

Obnova Goršičevih orgel v Mengšu

V cerkvi sv. Mihaela v Mengšu je v začetku leta 1890 mojster Franc Goršič kot svoj opus 54 postavil nove orgle. List Zgodnja Danica, 4. aprila 1890, poroča: "Nove orglje za farno cerkev v Mengšu je dogotovil mojster g. Fr. Goršič. Umetniki hvalijo delo, ki ima 19 spremenov in razne sklepe."

Orgle imajo na dveh manualih in pedalu 19 registrov. Skupaj v orglah prepeva 1.176 piščali, od tega 307 lesenih in 869 kovinskih. Sapnice so na stožce. Instrument je postavljen v omaro, ki jo je izdelal Janez Vurnik ml. iz Radovljice. Orgle so značilen instrument svojega časa, zelo dober primer kakovostne ročne obrti.

Po do sedaj znanih podatkih so orgle v svoji življenjski dobi doživele tri večje posege: l. 1938 vgradnjo električnega ventilatorja za dovajanje zraka (prej je bilo treba meh poganjati z nogo), okoli l. 1952 razširitev s 6 registri s pnevmatskimi sapnicami s strani mojstra Andreja Bende in l. 1990 odstranitev naknadno dodanih registrov ter delno, predvsem estetsko prenovu. Da bi bile orgle v 132 letih kdaj popolnoma restavrirane, ni znano.

Dolga desetletja so na orglah pustila svoj odtis. Zaradi ogrevanja cerkve s pomočjo vpihavanja ogretega zraka v ladjo, od tu pa naravnost na pevski kor, so se z leti preveč izsušili leseni deli orgel. Sapnice (leseni kanali, ki dovajajo zrak oziroma sapo do piščali) so razpokane, zato se ob pritisku na tipko oglasijo tudi sosednje piščali. Velike težave se pojavljajo ob spremembah temperature in vlage, ko se leseni deli mehanike in sapnic skrčijo. Takrat orgle 'škripajo', 'piskajo', zatikajo se posamezne tipke, posamezni ventili se ne zaprejo in se tako med igranjem oglašajo toni, ki se ne bi smeli. Nekateri registrski ventili ne zapirajo dovolj dobro, zato se posamezni registri oglašajo tudi, kadar niso aktivirani. Stožci, ki odpirajo dovod zraka v piščali, so neenakomerno nastavljeni, kar povzroča razglašenost piščali. Usnje na mehu je v slabem stanju, večkrat je bilo že pokrpano, zato veliko zraka pušča. Pri igranju na polne orgle je zvok nestabilen, ker primanjkuje sape. Mehanske trakture (povezave med tipkami in ventili piščali) so bile že večkrat poškodovane in popravljane. Lesene piščali so napadli lesni škodljivci, zato slabo izgovarjajo, imajo nestabilen ton, nekatere pa se sploh več ne oglasijo.

Goršič Franc
(1836–1898) orglarski mojster.

Franc Goršič, vir Ilustrirani Slovenec 3, št. 13, 27. 3. 1927

Notranjost orgel

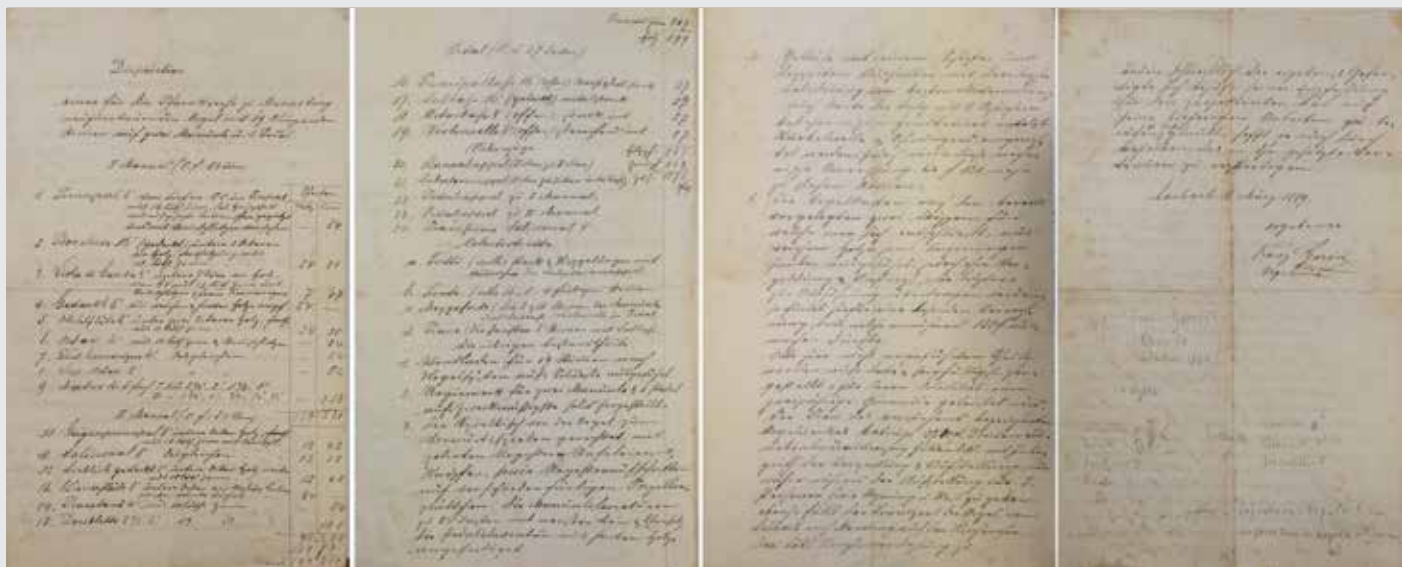

Igralnik orgel

Zato smo se odločili, da se orgle restavrirajo v njihovo izvirno stanje, obnovo pa zaupamo mojstru Tomažu Močniku in njegovi delavnici iz Cerkelj na Gorenjskem.

Po letošnji veliki noči bo orgelski mojster s svojimi sodelavci orgle razdril do najmanjših delov, vse dele očistil in obnovil, zaščitil proti škodljivcem, saniral razpoke, po potrebi poravnal in zalotal kovinske piščali, vse neuporabne in dotrajane dele pa izdelal po enakih merah in iz enakih materialov, kot so izvirni. Po končani obnovi bodo orgle takšne, kot so leta 1890 izšle iz rok mojstra Goršiča. V polnem sijaju bodo orgle ponovno zapele po veliki noči prihodnje leto. Še beseda o Goršiču. Skladatelj in organist Stanko Premrl (1880–1965) je leta 1919 Goršiča uvrstil med najboljše domače orglarske mojstre vseh časov, ga pohvalil kot prvovrstnega intonaterja in navedel mnenje Franca Kimovca (1878–1964): »Goršič je bil mojster izrazite, pa v nobeno smer pretirane intonacije, neka polnost in kremenitost je v njegovih delih, da je popolnejše izlepa ne najdeš, hkrati diči zlasti njegova kesnejša dela izredna mehkoba in voljnost, tako da se zdi, da ga v nekaterih registrih [...] še nihče ni prekosil, če ga je sploh kdo dosegel.«

Tudi danes Goršiča mnogi izpostavljajo kot največjega slovenskega orglarja, ki pa je bil v svojem času nekoliko zapostavljen. Bil je tudi zaveden Slovenec in je pri svojih kasnejših delih nemške napise na inštrumentih zamenjal za

Goršičev rokopis – dispozicija oziroma osnutek za mengeške orgle iz l. 1889, vir Nadškofijski arhiv Ljubljana

Zaradi vseh naštetih in še nekaterih drugih pomanjkljivosti orgel ni več možno pravilno mehansko nastaviti niti dobro uglasiti. Ob večjih težavah se pokliče serviser, ki pa lahko zgolj začasno odpravi najbolj moteče napake (npr. piskanje posameznih piščali, zatikanje tipk in traktur).

Zato je dozorela odločitev, da orgle potrebujejo generalno obnovo. Gospod župnik Marko Košir je v letu 2021 imenoval odbor za obnovo orgel, ki si je ogledal nekaj primerljivih orgel in se posvetoval s strokovnjaki z orgelskega področja. Prepričali smo se v tisto, kar smo že slutili: naše orgle so pomemben kulturno-tehnično-zgodovinski spomenik, ki ga je treba v čim bolj izvirnem stanju ohraniti za prihodnje robove. Še posebej, ker ne obstaja več veliko Goršičevih originalnih inštrumentov. Predelave in nadgradnje takšnega inštrumenta bi pomenile smrt zaklada kulturne dediščine.

slovenske, kar pa v tistem času ni bilo običajno. Kot izreden intonater je deloval v Avstriji in bi verjetno tam lahko zelo uspel, vendar se je odločil, da se vrne v Ljubljano in deluje tu ter obogati orgelsko krajino v svoji deželi. V 39 letih je postavil 66 orgel, popravil, uglasil in vzdrževal pa je mnogo orgel po cerkvah in zavodih na današnjem slovenskem ozemlju in v tujini.

Krona njegovega dela so orgle v Uršulinski cerkvi v Ljubljani, ki jih je kot svoje 56. delo postavil l. 1891. Skladatelj in organist p. Hugolin Sattner je ob njihovi otvoritvi zapisal, da so te orgle »najboljše orgle na Kranjskem«. In mengeške orgle, nekoliko skromnejše in leto starejše, verjetno ne zaostajajo kaj dosti.

Besedilo in foto: **Uroš Urbanija**, organist

O motnji prehranjevanja

Sem Metka Ves. Mengšanka. Študentka psihosocialne pomoči. Inštruktorica fitnesa in pilatesa, prehranska svetovalka, protibolečinska terapevtka. Lahko bi rekli, da skačem z enega konca na drugega. V svoj dan po navadi "nabašem" kup obveznosti – enako kot moderna družbena folklorja cenim visoko produktivnost in samodisciplino.

Medtem ko sem (še nekaj let nazaj) iskala svojo karierno pot, sem izgubila samo sebe. O življenju z motnjo prehranjevanja ne bom izgubljala besed, ker ne želim, da me svet vidi kot žrtev. Svoje težave sem skrivala, dokler me ni izdala številka na tehtnici: 17 let, 165 cm in 38 kg. In kako sem se spravila v red? Še sama ne vem, ampak sem hvaležna, da sem se. Čeprav sem stabilizirala svoje zdravje, o motnjah prehranjevanja še vedno razmišljam, pišem in se učim. S pridobljenim znanjem in svojo izkušnjo želim pomagati drugim, zato v sodelovanju z go. mag. Matejo Kržin izvajam delavnice, ki težave, povezane s prehrano, prehranjevanjem in telesnim videzom, rešujejo v podporni skupini "Jej, moli, ljubi". Podporna skupina ni namenjena samo ljudem, ki se spopadajo z motnjami v prehranjevanju, temveč ljudem, ki se spopadajo z nizko samozavestjo, slabo samopodobo in željo po osebnostni rasti. Mislim, da je za ljudi na robu depresije socializacija ključna – enako velja za osebnostno rast. Iskanje notranjih virov moči je salutogenetsko in takšno razmišljanje podpiram.

V sodelovanju z Mladinskim centrom AIA smo 15. 2. izvedli predavanje na temo motenj prehranjevanja. Govorili smo o anoreksiji nervozi, bulimiji nervozi, kompulzivnem prenejanju, obsedenosti s "čisto", zdravo, ekološko prehrano in obsedenosti s popolnim telesnim videzom. Predavanje je potekalo prek spleta. Večji del predavanja sem posvetila tehnikam zdravljenja, ki temeljijo na kognitivno-vedenjski terapiji, transdiagnostičnem modelu o motnjah prehranjevanja in razširjeni formulaciji precejevanja pomena telesne teže in oblike. Prav to želiva z go. mag. Matejo Kržin predstaviti širši populaciji. Več o dostopnosti prehranskega in psihosocialnega svetovanja ter možnosti vključitve v podporno skupino "Dum Spiro Spero" je na spletni strani www.matlux.eu.

Besedilo in foto: **Metka Ves** v sodelovanju z AIA – Mladinskim centrom Mengeš

Mladi voditelji združeni za demokracijo

V sredo, 22. februarja, ob 17. uri, se je v prostorih društva AIA – Mladinskega centra Mengeš odvil zanimiv dogodek v organizaciji Zavoda Jnana Bhakti Prada Trust iz Celja in društva AIA. Predstavniki zavoda so predstavili mednarodni mladinski projekt Mladi voditelji združeni za demokracijo, ki se odvija pod okriljem programa EU CERV (državljeni, enakost, pravice in vrednote) in katerega cilj je podpreti demokratično in državljansko udejstvovanje mladih med 14. in 26. letom ter okrepiti pomen njihovega vključevanja in zastopanja v evropskem procesu odločanja.

Dogodka se je udeležilo pet mladih voditeljev, ki so se imeli možnost seznaniti s projektnimi izzivi, ki se nanašajo na pogosto spregledano vključenost državljanov in pravico do sodelovanja v celotni Evropi, kar je bilo še toliko bolj očitno v obdobju zadnjih treh let, ko so nenehne družbenopolitične spremembe ter zdravstvene omejitve in varnostni ukrepi za preprečevanje širjenja covid-19 ta pojav še okrepili, pri čemer so bili ogroženi zlasti mladostniki kot najbolj ranljiva skupina

prebivalstva. Udeleženci so se na dogodku informirali tudi glede možnosti za vključitev v projekt, ugodnosti in koristi, ki so jih deležni z vključitvijo v projekt, projektnih aktivnosti, ki so za vse udeležence brezplačne, prednosti aktivnega državljanstva in drugih priložnosti, ki jih ponuja EU.

Besedilo in foto: **Tibor Hercigonja** v sodelovanju z AIA – Mladinskim centrom Mengeš

Razstava Špele Magister

V Trdinovem hramu je na ogled razstava "Od rdeče do modre" avtorice Špele Magister, članice Likovnega društva Mengeš.

Špela je za novo razstavo izbrala svoja zimska dela v modrih tonih, kjer se svetloba poigrava v svetlikajočem se ledu in zasneženem mengeškem gozdu, ter osem konjev v gibanju po "feng shui" z energijo rasti in uspeha, svobode, vzdržljivosti in zvestobe. Rdeča barva je vpeta v velik format vzorcev na stari steni in lunarnega očesa s simboliko regeneracije, obnove in zdravljenja. Rdeča nit v Špelinih slikah je vedno pomen nečesa – simbolika, pa naj bo to močno ali pa krhko viharju upirajoče se drevo kot tudi ravnesje modrih odločitev v želvi.

Razstavo si lahko ogledate v času obratovalnih ur Trdinovega hrama, ki nudi stalne razstave članicam in članom Likovnega društva Mengeš.

Lepo vabljeni.

Besedilo: **Diana Korelc** • Foto: **Špela Magister**

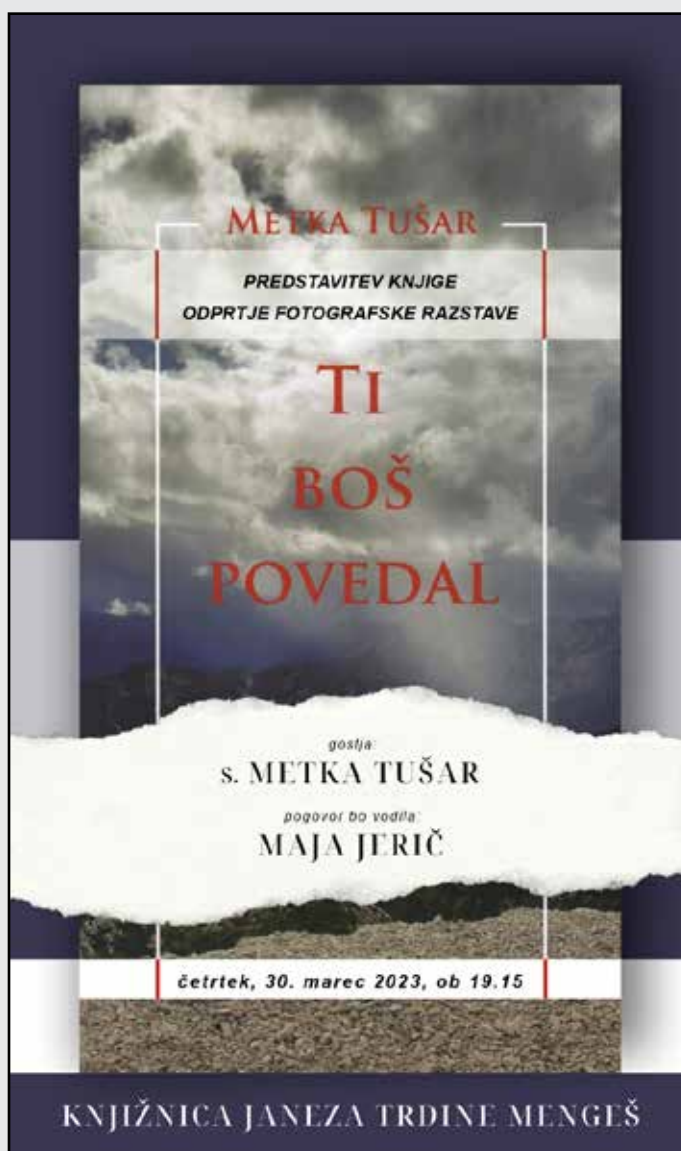
KULTURA

Dobitnik priznanja

Naš dolgoletni mentor prof. Lojze Kalinšek, slikar in fotograf, je dobitnik srebrnega priznanja Zveze kulturnih društev Občine Mengeš. Izročeno mu je bilo na slavnostni akademiji ob počastitvi slovenskega kulturnega praznika v Kulturnem domu Mengeš, 7. 2. 2023. Prejel ga je za uspešno in dolgoletno delo v ljubiteljski kulturi.

S širino svojega znanja, izobraževanju in praktično angažiranostjo skozi vsa leta navdušuje člane Likovnega društva Mengeš. Kot mentor je doprinesel društvu, da je uspešnejše in da so likovna dela kakovostnejša.

Besedilo: **Helena Testen** • Foto: **Emanuela Rodica**

39. Pod mengeško marelo

Že živahen koračni prihod Mengeške godbe je napovedal zavzet in energičen nastop na 39. Mengeški mareli ob koračnici Primoža Kosca, nastali pred 30 leti. Odlična povezovalka in imitatorica Jasna Kuljaj je k besedi najprej izzvala dirigenta Mengeške godbe. Kot prvi nastopajoči ansambel se je predstavil Šmarnogorski kvintet s pevcem Žanom Avbljem, ki je član Mengeške godbe in je zato ob njeni spremljavi zapel Prelepa Gorenjska. V nadaljevanju pa je nastopil skupaj z ansamblom, ki ga sestavljajo člani iz vseh predelov Slovenije, ki jih poleg igranja v kvintetu družijo še prijateljstvo. Za to prijateljstvo med člani, pa tudi z godbeniki so skupno zaigrali Avsenikovo Ostanimo prijatelji. V Avsenikovem valčku Gozdovi v mesečini se nam je ob godbi in ansamblu z izdelanim in bogatim glasom izkazala pevkica Ana Plahutnik. Sledila je izvedba Avsenikove Pri Jožovcu z obema solistoma in za zaključek šaljiva polka Če vinček govori s solo pevcem in trobentačem Petrom. Za enoletno delovanje ansambla in obeh pevcev so bili izvedba, uigranost in celoten nastop odlični obet za nadaljnje delo.

Drugi gostujoči ansambel so bili Slovenski muzikantje. Duša tega ansambla je nekdanji dirigent Mengeške godbe Primož Kossec. Uvodoma so se predstavili s polko *Veseli muzikant*. Tudi v valčku *Moja dežela* se je ansamblu pridružila Mengeška godba, ki je v tej skladbi prišla bolj do izraza.

Z dobrim pevskim uvodom v štiriglasju so začeli skladbo *Vsak se z nami veseli*. Da je Primož tudi dober ustvarjalec, je dokazal s skladbo – izvirno zmagovalna godbena koračnica iz leta 2011, posvečena gasilcem, s katerimi godbeniki zgledno sodelujejo. Svoje je k vzdušju prispevalo še besedilo: Iz dna srca, zahvala naj velja, gasilci – na pomoč!

Izredni gost večera, ki je na glasbeni sceni že 55 let, pa je bil Oto Pestner, tokrat kot član Alpskega kvinteta. V priredbi skladb Jožeta Privška za godbo in glas je Oto zapel splet tradicionalnih ameriških pesmi. Njegov glas kljub letom ostaja svež in sočen v vsem širokem razponu, kar je dokazal ob osrednji skladbi *Glory, glory, Hallelujah*.

V naslednji skladbi – koračnici 76 trombonov (pozavn) so se izkazali tudi godbeniki z muzikalnim in dobro razpoloženim Dimitrijem Ledererjem.

Pred zadnjim nastopajočim ansamblom je povezovalka Jasna Kuljaj izzvala Janeza Pera, da je spregovoril o začetku Mengeške marele, o štirih Mengšanah, ki so bili pobudniki tega tradicionalnega koncerta. Ob Ivanu Sivcu so bili še Franc Kompare, Lojze Pišek in Janez Per.

Janez, ki je prava maskota Alpskega kvinteta, v ansamblu deluje že od samega začetka pred 53 leti. Najprej smo slišali *Zdravico veseli družbi*, nato *Čas počitnic* in nežni valček z vokalno solistko Majo Šturm avtorja Janeza Pera *Glas trobente*.

Temperatura nastopov se je dvignila s skladbo *Ko Ivan zatrobi* za tri solistične trobente, ki so blestele ob spremljavi Mengeške godbe. Odlična spremljava z dirigentom Dimitrijem Ledererjem ob virtuoznem igranju mojstra Damirja Tkavca in dveh godbenikov Alojza Kompana in Roka Novaka je izzvala dolg aplavz, za katerega so del skladbe ponovili. Tudi po ponovitvi je aplavz dolgo odmeval po polno zasedeni Športni dvorani Mengeš.

Za smeh je poskrbela povezovalka Jasna Kuljaj, ki je odlično imitirala Heleno Blagne, najprej s pesmijo *Če si možki pravi*, kasneje pa še v iskrivem dialogu s starejšim obiskovalcem prireditve. Poslušalce je s svojo duhovitostjo vpeljala v vrhunec večera z Alpskim kvintetom. Kvintet ima v svojem programu številne uspešnice, ki jih je bilo deležno občinstvo, tako tisti, ki so sedeli ob mizah, kot tisti na tribunah.

Po Pestnerjevi skladbi, seveda v njegovi izvedbi *Ljubim te Slovenija*, smo slišali še *Veselega Ribničana* s pevcem Miho Možino,

Mengeška godba in kapelnik Dimitrij Lederer na čelu

Janez Per, vodja Alpskega kvinteta in povezovalka
Jasna Kuljaj

Alpski kvintet

Alpski kvintet z Otom Pestnerjem

Šmarnogorski kvintet

valček *Povest srca* z mehkim glasom Maje Šturm in ob podpori klarinetista Franja Mačka. V nadaljevanju pa *Slovensko dekle* v izvedbi vokalnega terceta, kvinteta in Mengeške godbe. Težko bi rekel, kdo je pomembnejši in je dal večji doprinos odličnim izvedbam – vrhunski trobentač, klarinetist, harmonikar Robi, ki je nadomestil Klemna, ali odlični »ritmični stroj« kitarist ali nezamenljivi Janez Per, ki je z glasbeniki iz svoje družine eden od stebrov Mengeške godbe. Skozi ves večer so polke in valčke popestrili še plesalci folklorne skupine Svoboda Mengeš. Tudi oni so bili poleg Mengeške godbe in vseh ansamblov oblečeni v narodne noše.

Dirigentu Dimitriju je uspelo koncertni lok prireditve oblikovati tako, da je bilo razpoloženje v dvorani od skladbe do skladbe bolj veselo in razpoloženo.

Po uradnem delu koncerta je Mengeška godba še enkrat prikorakala v dvorano in pred odrom zaigrala še štiri skladbe. Poslušalci pa so bili še bolj navdušeni, ko so godbeniki ob igranju odkorakali mimo miz v garderobe.

Tudi razpoloženi ansambli so vsak s svojim nastopom plesa željnim poslušalcev dali zaplesati poskočne polke in valčke.

Vsa pohvala organizatorjem tega tradicionalnega dogodka in vsem drugim, ki so pripomogli k uresničitvi sproščujočega, vselega razpoloženja, od sponzorjev (Občina Mengeš in drugi) do gostinske ponudbe, ozvočenja in zgledne redarske službe.

Še enkrat pohvala vsem nastopajočim in nasvidenje na 40. Mengeški mareli leta 2024.

Besedilo: prof. **Tomaž Habe** • Foto: **Roman Petrič, Urška Vahtar, Miha Požar**

Slovenski muzikantje s Primožem Koscem

Pesem je doma v srcih dobrih, veselih ljudi

... ki znajo ceniti lepoto in jo radi delijo z drugimi. Pesem nam prinese mir, ki napolni srce in dušo.

Pevke upokojenskega zbora Stane Habe smo zveste vodilu, ki so ga ob ustanovitvi zbora zapisale naše predhodnice: lepo zapeto ljudsko ali umetno pesem prinesli med ljudi in prenesli ljubezen do petja tudi med generacije, ki prihajajo za nami. Poleg naše zborovodkinje Andreje Polanec bdi nad nami tudi prof. Tomaž Habe, ki ga Domžalčanom ni treba posebej predstavljati. Velja pa poudariti, da je bil eden prvih pobudnikov božičnih in novoletnih koncertov pri nas. Ker je vpet tudi v delo za gledališče in muzikale, je odprt za vse zvrsti glasbe. Začel je uvajati sakralno glasbo tudi izven verskih prostorov, saj pravi, da ne gre ločevati pesmi po ozkih načelih svojih prepričanj. Ko gre za mojstrovino in dediščino, moramo to spoštovati.

Naš pevski zbor tradicionalno obišče sakralne prostore v času zimskih praznikov. Z naborom pesmi, ki sodijo v ta čas, smo popestrile obrede v Grobljah, na Mali Loki, na Homcu, v domovih upokojencev. Letos pa smo izkoristile priložnost in pripravile samostojni koncert v Mengšu z dvema gostoma. Z nami sta zaigrala Manca Dornik na kromatični harmoniki in Tomaž Habe na klavirju in violini.

Manca Dornik, doma v Mengšu, se je po srednji glasbeni šoli odpravila na Finsko, kjer je študirala na Sibeliusovi akademiji za glasbo v Helsinkih. Uspešno končuje študij, hkrati pa koncertira samostojno in v različnih komornih sestavih po vsej Evropi. Interpretira v glavnem sodobno glasbo in sodeluje z različnimi skladatelji. Odlično pa obvlada tudi klasiko, saj je v Mengšu pripravila tudi recital Bachove glasbe. Kot nekdanja učenka naše zborovodkinje je prijazno privolila, da nas bo spremljala na koncertu.

Ko se nam je pridružil še Tomaž Habe, smo se vaj lotile še bolj zavzeto. Za nas je bila stara sakralna glasba kar hud zalogaj, a tudi izziv. Zahvaljujemo se Mancini Dornik in njeni družini, Tomažu Habetu in naši zborovodkinji za organizacijo, pomoč in spodbude. Hvala gospodu župniku, ki je poskrbel za dovoljenje nadškofije in nam dovolil uporabo cerkve za koncert. Hvala Melodiji Mengeš za brezplačno izposojlo klavirja. Posebno pa sta nas navdušili polna cerkev in odzivna publika. Pevke smo se razveselile druženja z občinstvom v Župnijskem domu, kamor smo povabile prav vse na svojo pogostitev.

Uspelo nam je pripraviti lep koncert in škoda, da smo ga lahko izvedle samo enkrat, saj so umetnico Manco Dornik klicale službene obveznosti na sever Evrope. Kratke počitnice pri domačih je prijazno delila z nami. Za nas, pevke, je bila to nova in dragocena izkušnja in močno upamo, da se nam bo podobna priložnost še kdaj ponudila.

Besedilo: Milojka Lunar • Foto: Vinko Bizjak

Uspešni rezultati na plesnem tekmovanju v Budimpešti

25.–26. februarja so se plesalci Moveo iz društva AIA odpravili na prvo tekmovanje v tem letu. Tokrat je mednarodno tekmovanje International Dance Open potekalo v Budimpešti.

Prvi dan smo si popestrili z raziskovanjem mestnega jedra Budimpešte. Hiphoparji so bili najbolj navdušeni nad vožnjo z ladjico, s katero smo si ogledali Budimpešto še z drugega zornega kota. Pred spanjem je sledil večerni trening in za tem še »pizza party«.

Naslednji dan je sledilo tekmovanje. S plesalci smo dan pričeli z obiskom okusne pekarnice, za tem pa nadaljevali s treningom v naravi, ki je potekal v bližnjem parku. Nato smo se odpravili na tekmo, ki je potekala v dvorani Soroksari Sportcsarnok. Sledile so še zadnje priprave in napočil je čas za naše tekmovalne točke. Tudi tokrat smo se predstavili le s solisti in pari v kategorijah hip hop in hip hop show. Predstavilo se je 11 plesalcev, starih od 8 do 16 let.

Po odplesanih nastopih adrenalina in navdušenja nad plesom pred tako veliko publiko ni manjkalo. Namreč za vse plesalce iz AIA – Mladinskega centra Mengeš je bila to prva tekma na Madžarskem. Plesalci so z nastopi navdušili in kljub hudi konkurenci dosegli odlične rezultate. Predvsem pa sta navdušili naši najstarejši tekmovalki, ki sta že na drugi tekmi v tej sezoni stopili na najvišjo stopničko.

1. mesto: Gina Zakrajšek in Lana Škufca (hip hop youth duo)
1. mesto: Lara Koncilija (hip hop show solo kids)
2. mesto: Maša Škufca (hip hop show solo kids)
3. mesto: Karin Tarmon (hip hop solo kids)
3. mesto: Gina Zakrajšek (solo hip hop youth)
3. mesto: Trina Bunčič-Lapič (hip hop show solo kids)
4. mesto: Zala Sekač in Monika Mesarič (hip hop junior duo)
4. mesto: Monika Mesarič (hip hop show duo junior)
4. mesto: Sameya Keranović (hip hop show kids solo)
6. mesto: Laura Varlec (hip hop junior solo)
7. mesto: Luka Flerin (hip hop junior solo)

Besedilo in foto: Sanja Tomšič

Nogometni februar uspešen za mengeški nogometni klub

V mesecu februarju se je več kot 100 članov našega mengeškega nogometnega kluba podilo po različnih delih Slovenije kot tudi sosednje Hrvaške.

Najmlajša generacija otrok v klubu se je udeležila turnirja prijateljstva v bližnjem Kranju, kjer so odigrali številne tekme in se tako preizkusili na pravi nogometni tekmi. Otroci so ob igranju nogometa uživali, po informacijah trenerke Špele Ručman so tekme odigrali vrhunsko, na koncu pa kot pravi zmagovalci prejeli še medalje!

Ob koncu meseca februarja so se na priprave v sosednjo Hrvaško, natančneje v Umag, odpravile starostne kategorije med 13 in 17 let. Prvi dan so se udobno namestili in raziskali hotelske prostore, že drugi dan pa je najstarejša starostna selekcija odigrala prvo prijateljsko tekmo in iztržila neodločen rezultat.

Ekipna slika selekcije U8 s trenerko Špelo Ručman

Foto: NK Sava Kranj

Ekipna slika pred prihodom v hotel

Foto: Žiga Janežič

Najmlajši člani nogometnega kluba z medaljami

Foto: NK Sava Kranj

Selekcije od starostnih kategorij U8 do U11 naš klub že celotno zimo zastopajo v zimski nogometni ligi na Ježici, kjer so vse ekipe zopet prišle do uspešnih rezultatov. Najbolje gre naši generaciji U10, ki je trenutno na visokem 3. mestu in bo naš klub zastopala v izločilnih bojih.

Tekma med NK Mengo 28 in NK Svoboda Kisovec se je končala z rezultatom 1 : 1

Foto: Jan Letnar

Selekcija U8 po zmagi v zimski ligi pozirala za klubsko kamero v slogu največjih nogometnih zvezdnikov

Foto: Aleksander Begič

Naj dodamo, da je že v mesecu januarju s pripravami na drugi del sezone pričela tudi članska ekipa, ki trenutno zaseda visoko 4. mesto v 1. regionalni ligi Medobčinske nogometne zveze Ljubljana. Že sedaj vabimo vse, da v prihodnjih mesecih podprete naše ekipe v osrčju Mengša. Vse dogodke in novosti, povezane s klubom, lahko spremljate na naših socialnih omrežjih

Besedilo: **Luka Štruklec za NK Mengo 28**

Mladi smučarski skakalci iz SSK Mengeš (na fotografiji z leve Erik Tomažič, Alen Pestotnik, Timo Šimnovec in Nik Bergant Smerajc) so se v Planici veselili naslova ekipnih državnih prvakov med mlajšimi mladinci (do 16 let).

Snežinki za Anžeta in Taja, Nik in Timo do kolajn

Anže Lanišek iz Smučarsko-skakalnega kluba Mengeš je s svojimi predstavami navduševal tudi v prejšnjem mesecu, piko na i pa je postavil s kolajno na svetovnem prvenstvu v nordijskem smučanju v Planici. Na preizkušnji mešanih ekip je namreč prispeval zelo viden delež k bronastemu odličju Slovenije.

Na tamkajšnji posamični tekmi na srednji napravi, ki je minila v znamenju zelo spremenljivega vetra, zaradi česar je bilo treba imeti tudi srečo, je bil »Žaba« kot deveti najvišje uvrščen slovenski skakalec. Na zmagovalni oder se je Lanišek februarja zavihtel tudi v svetovnem pokalu, potem ko je na prvi tekmi v Willingenu zablestel z imenitnim drugim mestom. Na drugi preizkušnji je 26-letni Domžalčan izvelkel 18. mesto, na tem položaju pa je končal tudi preizkušnjo v Lake Placidu. »Snežinko«, kakor pravimo kolajni na svetovnem prvenstvu pod okriljem Mednarodne smučarske zveze (FIS), si je priskal tudi Anžetov klubski kolega Taj Ekart, ki je prispeval svoj delež k moštvnemu bronastemu odličju Slovenije na mladincih.

skem SP v Whistlerju. Na tamkajšnji posamični tekmi je bil 18-letni Komendčan kot deseti najboljši slovenski skakalec. Za nameček je Ekart pridno zbiral tudi točke v alpskem pokalu: v Kranju, kjer je nastopil tudi 15-letni Nik Bergant Smerajc ter pristal na 55. in 51. mestu, je bil Taj peti in četrti, v Beljaku pa je obe tekmi končal na 20. mestu.

Na Prešernov dan sta skakalno poezijo spisala Nik Bergant Smerajc in Timo Šimnovec, ki sta se na državnem prvenstvu za mlajše mladince (do 16 let) na 100-metrski skakalnici v Planici ovenčala z zlato oziroma bronasto kolajno. Skupaj s 13-letnim Erikom Tomažičem in 15-letnim Alenom Pestotnikom, ki sta med posamezniki zasedla 10. oziroma 14. mesto, pa sta se veselila tudi novega prepričljivega ekipnega naslova državnih prvakov. Na tej preizkušnji je imela omenjena četverica iz SSK Mengeš kar 90,5 točke naskoka pred drugouvrščeno Ilirijo!

Nik je nato zmagal tudi na tekmi za slovenski pokal v Kranju, na kateri je bil Timo peti, Erik deveti, Alen 18. in Jaka Perne tik za njim. Z drugim mestom se je med mlajšimi mladinkami (do 16 let) izkazala Živa Andrić.

V Šmartnem na Pohorju je bilo državno prvenstvo za kadete (do 12 let), med katerimi je bil Maks Thaler Oben osmi, Tit Farič 21., med dečki do 11 let pa je Luka Rozman pristal na 10. mestu. Na tekmovalju Gorenjske regije v Žireh je Maks osvojil tretje mesto, Tit je bil sedmi, Luka pa je v svoji kategoriji zasedel četrto mesto.

Besedilo in foto: Š. M.

V slovo prijateljici, slikarki, ustvarjalki Dari Korošec

Prerano, tako nenadoma nas je zapustila in za vedno odšla od nas. Nas, ki smo jo poznali, je boleče stisnilo pri srcu. Veliko lepega nam je dala in smo ji za to hvaležni.

Ko sem prihajala k njej, sem jo skozi okno njenega doma največkrat videla sedeti v fotelju ob lučki, njene roke pa so pridno pletle ali kvačkale.

Ko sem vstopila, je najina beseda stekla o modi, izbiranju barvnih kombinacij, izboljšavah ipd. Vedno je žarela v teh pogovorih.

Dari je bila prava umetnica ročnih del. Izpod njenih rok so nastajali krasni unikati. Ustvarjalna bera njenih ročnih del je bogata.

Zelo rada nosim vse njene pletenine, tako tople in lepe so. Kadar koli sem pohvalila njene izdelke, so ji oči kar zasijale. Kot prijateljica te je znala poslušati in je bila prijetna sogovornica.

Bila je tudi članica Likovnega društva Mengeš, v katerega se je včlanila leta 2003, takrat sem jo pravzaprav tudi spoznala.

V društvu je bila dejavna vse do leta 2018. Društvo je rada in redno obiskovala dobrih 15 let. Ves čas je sodelovala v vseh skupnih društvenih projektih in razstavah. Vedno je bila pripravljena pomagati in čutila je svojo pripadnost v zanosu skupnega dela. Udeleževala se je društvenih izobraževanj in sodelovala tudi na državnih natečajih in razpisih. Lepo je risala in slikala. Bila je nagrajena s certifikatom kakovosti in je za svoja dela prejela kar nekaj priznanj.

V svojem poklicu je spoznala lepoto ustvarjanja s tekstilom in mu ostala zvesta tudi v likovnem izražanju. Skozi vsa leta je svoj pogled iskala v raznih likovnih izzivih, svoje likovno znanje pa je uspešno nadgrajevala v kolaž, kjer je izrazila svoj osebni likovni slog.

Leta 2018 je imela tudi svojo večjo samostojno razstavo v kulturnem domu v Mengšu z naslovom "Nekaj je v zraku". V letu 2019 se je vključila v skupino Ustvarjanje DIH in bila tudi njena ustanovna članica.

Tam smo se skupaj z njo našle tri ustvarjalke, ki smo razvijale svoje zgodbe in razstavljale svoja unikatna dela. S to skupino je imela deset razstav. Kratica začetnih črk imen Dari, Irena in Helena ali DIH bo za vedno ostala večni spomin na Dari.

Večna bodo tudi njena dela.

Draga Dari,
v naših srcih boš ostala v najlepšem spominu.
Počivaj v miru tam med angeli.
Ob izgubi ljubljene Dari
sorodnikom izrekamo iskreno in globoko sožalje.
Likovno društvo Mengeš in Ustvarjanje DIH

Besedilo in foto: **Helena Testen**

Marec ali staroslovensko sušec ...

Pred nami je prav poseben mesec. Mesec, v katerem praznujejo naše drage žene in mame – 8. in 25. marec. Drage slavljenke, vsaka od vas je edinstvena in enkratna, ne samo ob posebnih priložnostih, temveč vse dni v letu. Želimo vam, da se tega zavedate in ste ponosne na svoje poslanstvo in nepogrešljiv doprinos družini in družbi.

12. marca praznujemo god sv. Gregorja – po starem kalendarju naj bi se na ta dan praznoval prvi spomladanski dan, po ljudskem izročilu pa se na ta dan "ptički ženijo". Iz zapisanih običajev lahko razberemo, da so se na predvečer gregorjevega v vodo spustili gregorčki, ki so s seboj nosili luč (svečo). Običaj je naznanjal prehod zimskega časa v pomladanski, ko je dnevna svetloba postala tako dolga, da rokodelcem ni bilo več treba delati ob luči.

Vseslovenski politični parket postaja vroč, pravzaprav je že na meji kropa. Iz dneva v dan se med ljudmi širijo nezadovoljstvo, skrb in prestrašenost. Če je pred letom ali dvema veljalo, da so ljudje zaskrbljeni zaradi covida in ukrepov, ki jih je prinašal, danes velja, da skrbi in nezadovoljstvo prinašajo novi, vedno večji davki, podražitve hrane in energentov.

Zdi se, da se bomo tudi mi, tako kot včasih rokodelci, razveselili prehoda zimskega časa v pomladanskega, pa ne zaradi tega, da bomo lahko delali ob podaljšani dnevni svetlobi, temveč zaradi začetka zatona kurilne sezone, ki je marsikomu povzročila sive lase.

Novoizvoljeni župan, podžupanja in občinski svetniki so že začeli s svojim delom. Kmalu se jim bodo pridružili tudi novoizvoljeni vaški odbori. Želimo jim uspešno delo, drugi pa kot tvorni občani aktivno sodelujmo pri projektih in jih tudi predlagajmo.

Vsako je vedno dobrodošel, da naslovi svojo pobudo ali vprašanje, ki ju bomo preko svojega svetnika posredovali na seji Občinskega sveta.

Še vedno pa bo naša prioriteta, tako kot vsa leta, da se začnejo aktivnosti v zvezi s prepotrebno obnovo in prenovno Zdravstvene postaje v Mengešu.

Besedilo in foto: **Urška Tavčar** za OO SDS Mengeš

... sreča kot sonce zahaja
in z njo odidejo mnogi,
le mama vztraja do kraja
v svoji angelski vlogi.

(Tone Pavček: Angel za mame)

ZAHVALA

1. februarja nas je v 56. letu starosti nenadno zapustila mami, mama, hčerka, sestra, teta, tašča, prijateljica

ANDREJA VOLER.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali in nam stojite ob strani ob boleči izgubi, za vse lepe misli, stiske rok, objeme in darove. Posebno se zahvaljujemo sorodnikom, svojim partnerjem, njenim prijateljem in znancem, sosedom, otrokom ter njihovim staršem v lanskoletnih Ribicah in letošnjih Bibah ter sodelavkam in sodelavcem v vrtcu, Sankuki karate klubu in Lokostrelskemu klubu Kamnik. Zahvaljujemo se vsem za pomoč pri organizaciji in izvedbi pogreba. Hvala Bini, Mateji in Daretu za ganljive govore. Cvetličarki Tanji za čudovito cvetje, kitaristu za odigrane skladbe, pogrebni službi Vrbančič in duhovniku Klemnu za opravljen cerkveni obred.

Žalujemo vsi njeni.

Draga mami, poslavljamo se s tvojim motom: Živi svoje sanje še naprej ...

Njeni otroci Žiga, Staš in Saša.

					MENGŠAN GLASILO OBČINE MENGEŠ	BREZBARVNA SUROVINA ZA IZDELAVO PARFUMOV	LETALIŠČE V STOCKHOLMU	ELEKTRIČNA MORSKA RIBA, DRHTULJA		OLEG VIDOVIČ	RODOVITNA PRIRODALNA POKRAJINA V SEVERNI ALŽIRIJI	GLEBALIŠKA IGRALKA, PREJEMNICA BORSTNIK. PRSTANA	GLASBENA ZVRST S HITRO GOVORJEN. BESEDILOM
					NORVEŠKI HITROSTNI DRSALEK (ROALD)				PEVEC NABER				
									ONDREJ NEPELA				
					MRHOVINA, MRLAD								
					VNEMA, ZANOŠ					ZNAČILEN PREDSTAVN.			
										KITAJSKI JEZIK, PAI			
					ŽEPAR				OVCA, BACEK				ŠPANSKA PEVKA ZMAGOVAL. EVROSONGA
					LJUBIMEC LADY DI				DVAJSETA OBLETNICA				
								RAZVPITA BORZNA HIŠA					
								PREBIVAL. ALEKSANDR.					
	ZABAVNA PRIREDITEV, ŠOV	MESTO V BOSNI IN HERCEGOV. NEKDANJE DUVNO	RAJKO RANFL	PREBIVALK. MOLDAVIJE									
				PESEM NEŽE MAURER									
SLOVENSKI FIZIK (JANEZ) ALI PTICA PEVKA							KRILO RIMSKE LEGIJE			KAVKAŠKA VAS			
							NEKDANJA OSNOVNOŠ.			REKA V ANGLIJI			
ANGLEŠKI ADMIRAL NELSON, ZMAGOVAL. TRAFALGAR.							REKA V UKRAJINI				MOLIJOBODEN		
							ZVIŠAN TON E				BOSANSKI SLIKAR (SAFET)		
OLIVER MLAKAR			LINDA EVANS			NEPRI-MERNO OBNAŠANJE DO DRUGE-GA SPOLA							
			MESTO V FRANCIJI										
FRANCOSKI SKLADATELJ, ORGANIST, GLASBENI PEDAGOG (CHARLES-MARIE, 1844-1937)						50. PSALM. TARNANJE							
	POVEST A. CERKVENIKA					MAJHEN OSAT						KRAJ NA ZAHODU SAVINJSKE DOLINE	ŽAN TABAK
	KILO-METER					PREBIVAL-KA ATEN							
VODNI SESALEC Z RAČJIM KLJUNOM							NATAŠA LAČEN			SILICIJ	VLADO ŽABOT		
											ERNEST NOVAK		
NEKDANJI KITAJSKI VODITELJ				GLAVNI ŠTEVNIK			POSLEDEK						
	VLADO NOVAK			LJUDSTVO V DR KONGU			VELIK GORSKI VRH						NASIČEN OGLJIKOVODIK
	GL. MESTO BEOCIJE			MOČVIREN SVET			VOZILO NA TIRIH						
TONE GOGALA			PETKA PRI TOMBOLI							MNOŽINSKI OSEBNI ZAIMEK	NEON		
			ARISTOTEL (KRAJŠE)								VPREŽNI DROG		
DRŽAVNO PREMOŽENJE					SPOSOBNOST ZA KALJENJE								
					TONE ANDERLIČ								
VRSTA POKRIVALA, BARETKA						NEKDANJA ČLANICA MLADINSKE BRIGADE (ŽARGON)							
TELEVI-ZIJSKA NOVINARKA CETINSKI						AVTOR ŠTEFAN MARKOVIČ	NEMŠKI SKLADATELJ (FRANZ IGNAZ, 1739-1818)			DALJŠA ČASOVNA DOBA			

Pomoč: AIRE, ARLANDA, DIJON. MITIDJA, NA LOVU, SALOME, TOMISLAVGRAD

Nagrajenka, ki je pravilno rešila križanko v glasilu Mengšan in bila izžrebana (februar 2023, št. 2), je: **Marija Bergant iz Mengša** in prejme knjigo avtorja Ivana Sivca *Prešernova prva ljubezen*. Čestitamo!

Dobitnica nagrado prevzame na Občini Mengeš, Slovenska cesta 30, Mengeš, s predhodno telefonsko najavo: 01/724 71 06.

Rešitev križanke je bila: svečan.

Nagrada križanke tokratnega glasila Mengšan (marec 2023, št. 3) je: podloga za vadbo.

Pravilo geslo križanke lahko pošljete do 31. marca 2023, na naslov: Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, s pripisom Nagradna križanka Mengšana. Izžrebani dobitnik/dobitnica nagrade bo objavljen/a v aprilski številki glasila.

